

Slovenski

PRIJATEL.

Izhaja enkrat v mesecu.

Velja 4 gold. 30 krajc. na leto.

Štev. 1. V Celovcu 15. januarja 1873. XXII. tečaj.

Pustna nedelja ali Kvinkvagesima.

(Od duhovnega veselja; gov. L. D.)

„Veselite se v Gospodu vsi pravični, in bodite prav veseli, razglasujte svoje veselje vsi, ki ste dobrega serca.“

Psalm. 31, 11.

V v o d.

Pustni dnevi, čudni dnevi! Že od nekdaj sta si v teh dneh dva vojskovodja sosebno nasproti. Oba razpenjata svoje bandera, kličeta svoje vojščake, služabnike skupaj, oba ponujata srečo in veselje, samo ta razloček je med njima, da eden se derži resnice in pravice, drugi se poslužuje, kakor je od nekdaj navajen, laži in goljufije. Sami lahko veste, da prvi je Jezus, drugi je satan, ubijavec naših neumerjočih duš. Že leta 1557 se je bila vnela in pričela ta huda vojska na Laškem, v mestu Loreto. Te dni so privreli v to mesto igravci, — komedijantje, ki so na vsako vižo hotli svoje pohujšljive igre izpostaviti in speljati. Mislili so si, Bog ve, koliko denarja in dobička da jim bo ta igra prinesla. Olivier Manarei, pobožen, za božjo čest in zveličanje neumerjočih duš ves goreč duhoven se jim ustavlja, kar se da. Ker pa vidi, da drugači nič ne opravi, gre k ondašnjemu škofu, ga ponižno prosi, da bi smel med tem časom, ko bojo igralci svoje komedije po mestu uganjevali, on farno cerkev zalo lepšati, presveto Rešnje Telo izpostavljati in goreče pridigarje sklicevati, ki bojo kake resnice sv. vere ljudem razlagali in na serce pokladali. In glejte! ali iz radovednosti ali od svetega Duha razsvitljeni so ljudje le v cerkev hiteli, da se je vse terlo, komedijantje pa so sami ostali in s pobitim srcem mesto kmalo zapustili. Se ve, da se je to kmalo vzedlo po celem Laškem, da je vpeljal sv. Filip Nerej to navado v Rimu,

sv. Karol Baromej v Milanu, in veliki škof iz Bolonije Palesti. Ta je bil za sv. Očeta papeža izvoljen, je ime Benedikt XIV. prejel, in je to pobožnost po celem kersčanstvu vpeljal po terjih in mestih, in jo s popolnoma odpustki preskerbel in obogatil. Vse to je storil, da bi satan in hudobni svet, ki sosebno te dni svoje burke vganjata, svoje goljufivo veselje v jedi in pijači, v norenji in ajdovskih šegah ljudem ponujata, tolikanj neumerjočih duš pod svoje bandero ne dobila. Ravno iz tega cilja in konca sem si namenil tudi jaz k vam danes od veselja govoriti, toda ne od časnega in posvetnega, ampak od duhovnega. Povedal bi vam rad to, zakaj da naj se duhovnega veselja poprimemo, pa pokazal pripomočke, katerih da naj se poslužimo, da se bomo v duhovnem veselji ložej zmiraj bolj in bolj vterdovali. Mogočni Zveličar moj! ki le vesele služabnike ljubiš, nikar me ne zapusti; sv. Marija, ki ti je vesela nedolžnost tako prijetna, stopi danes pred tron svojega usmiljenega Sina, sprosi mi pomoči, da bo padalo seme božje besede na pripravljeno, vlažno zemljo in prineslo našim dušam obilnega veselega sadu! Le lepo se v Jezusovem imenu pripravite!

Razlaga.

Danes, ko od duhovnega veselja govorim, nikar ne mislite, da vam očitam in prepovedujem vse drugo časno, posvetno, sosebno nedolžno veselje, da se le o svojem času, trezno, modro, iz dobrega namena, z hvaležnim srcem vse godi. Z modrim Sirahom tudi jaz priporočam: „Veseli se mladenec v svojih mladih letih, toda nikar mi ne pozabi, da boš zavoljo svojega veselja poklican pred sodbo, in o svojem času od njega natančno rajtengo dajal.“ Toda danes mi je le duhovno veselje pri sercu. Ono v tem obstoji, da človek pozna, kar se da, voljo božjo; da se navadi in vterdi v tem, kar je božjega, svetega, dušnega, nebeškega, večnega; da ima, kolikor mu je mogoče, čiste, svitle zapopadke od Boga, njegove previdnosti in modrosti; da ga veselijo božje popolnamosti in lastnosti, sosebno njegova neskončna dobrotljivost in svetost, da se trudi in si prizadeva kaj prida dobrih del s pomočjo božjo pridobiti, zmiraj kaj bolj popolnoma prihajati; da se vadi v vseh okoliščinah svojega življenja, naj bojo prijetne ali grenke, v božjo voljo vdan, s svojim stanom vselej, povsodi zadovoljen biti. In takega veselja, predragi moji! bi mogli vselej in povsodi iskati in se ga vselej skerbno poprijeti, saj ono je

1. Bogu, nebeškemu Očetu, vselej prijetno in dopadljivo. Bog veselega služabnika, ki svoje dolžnosti s čistim srcem, v milosti božji rad in z veseljem natanko spolnuje, kaj rad ima in ga ljubi, naj bo že potlej vradnik v kanceliji, na sodnjem stolu ali božji namestnik v spovednici namesti Jezusa; ali

mogočni vladar na veličastnem tronu ali pa reven pastir s svojo leseno palico med čedo na paši; imenitna gospa v židi in škerlatu ali uboga keršenca, s katero sleherni zaničljivo zapoveduje. Pri Bogu ni, da bi gledal na imenitne, sloveče dela, in ukazoval, da bi se samo te in take opravljale, njemu je tudi kozarec merzle vode, ki se iz dobrega namena nalije, s čisto roko, z nedolžnim srcem podeli, vsako še tako majhno in zanikerno delce, ki se v milosti božji, voljno opravi, prijetno in dopadljivo, ter lepega plačila zgrešilo ne bo. Saj je v vsakdanjem življenju ja tudi zlo tako. Mislite si le mogočnega gospodarja, ki več hlapcev in dekel ima. Kteri posel mu bo bolj prijeten, in bo pri njegovi hiši delj časa ostal, ali mar tisti, ki bo le z nejevoljo in prisiljeno, čmerno in klaverno, z mermranjem in godernanjem sem ter tje hodil, svoje dela mlačno opravljal, ali pa tisti, ki bo urno se jih poprijel, z veseljem, med prijetnim petjem jih zvesto in natančno opravljal? — In kako se služabniku dobro zdi, kako se mu serce smeji, če ga gospod, njegov kralj, zavoljo tega, ker svoje dolžnosti zadovoljno, z veseljem spoľnuje, prijazno sprejema, ko pred njega pride, ga ljubezljivo pogleduje, ali celo svojo roko podá v znamenje zveste prijaznosti. Tako glejte se bere od Izraelcev, da Bogu niso tolikanj zavoljo tega dopadljivi, ker so za zidanje Jeruzalemskega tempelja obilno zlata in srebra skupej nanесли, ampak veliko bolj zato, ker so radi in z veseljem vse to storili, z voljnim srcem noč in dan delali, da je le popred v božjo čest postavljena bila hiša božja. Od sv. Frančiška Serafinskega se ve, da je nekega dne popotoval z nekim svojim tovaršem, kateremu je bilo imé Leo. Hodila sta iz Peruzije v nek samostan pri cerkvi Marije Angeljske. Bilo je po zimi, zlo megleno in merzlo vreme. Leo gre nekoliko naprej, Frančišek pa za njim, ter začne svojega tovarša lepo učiti od pravega veselja, v čem da ono obstoji in kako da je čisto, veselo serce Bogu prijetno in dopadljivo. Leo začne govoriti: „Naj bi najni bratje še tako lep zgled svetega, pobožnega življenja dajali, da bi bili vsem svitlo ogledalo kerščanske popolnosti, verjemi mi, in k sercu si vzemi, da to bi ne bilo popolnoma, pravo veselje.“ — Le nekoliko stopinj sta prišla naprej in sv. mož spet za besedo poprime: „Moj brat! naj bi kteri naših tovaršev čudeže delal: Viharju na morju znal zapovedovati, da bi vtihnil, morje znal potolažiti, po globočinah morja hodil brez vsega strahu; slepim dajal, da bi videli; gluhim, da bi slišali; mutastim, da bi govorili, ja naj bi skoz 4 dni drugega ne počel, kot merliče k življenju obudoval, verjemi mi, da bi to še ne bilo pravo veselje.“ Še malo gresta in spet začne: „Naj bi kteri naših bratov znal govoriti jezike vseh narodov, razumel vse učenosti, vedel vse prihodnje reči, poznal serca ljudi in pregledoval najskrivniše misli, verjemi mi, da bi ne bilo še popolnoma to veselje.“ En malo pomolči, pa spregovori: „Naj bi naših bratov kteri Angeljske jezike govoril, prešteval zvezde na nebu, in jih z imenom klical;

poznal vse rože in zelišča na zemlji in vedel njih moči; naj bi vedel, kaj da je v oserčju zemlji; bi vedel vse ptice pod nebom, ribe po vodah razšteti, bi vedel povedati vse, karkoli dá se na svetu povedati, — ne bilo bi to še pravo veselje.“ — Nekoliko za tovaršem gre, in pred ko do samostana prideta reče: „Leo! naj bi sveto evangelje oznanoval s tako gorečnostjo in s toliko močjo, da bi spreobernal najbolj divje narode h kerščanstvu, povem ti, tudi to bi še ne bilo pravo duhovno veselje.“ — Ves zamišljen nad tim naukom in opominovanjem pobara Leo svojega učenika: „Moj oče! ako res vse kaj tacega meni pravega veselja ne da, oh prosim te, povej mi, kje ga hočem iskati in dobiti?“ In sveti Frančišk mu na glas in prav zastopno odgovori: „Naj bi mi dva vsa mokra in blatna, trepetaje od zime in mraza, do samostana prišla, lačna in žejna terkala in prosila, naj se usmilijo naju in naju pod streho vzamejo, vratar pa bi hud prišel, naju s potepuhi zmerjal, in pred nosom nama vrata zaperl, midva pa bi lačna ostala, in bi vse voljno poterpela zavoljo Boga, ki vse, karkoli stori, prav naredi, to moj Leo! bi bilo pravo veselje! In ko bi midva še terkala, vratar pa ves serdit priletel in naju s šibo nagnal: Poberita se, in pojdita, kamur hočeta, pri nas ga ne bodeta dobila ne koščika hruba, ne kaplje vina, ni je strehe, in midva bi s čistim srcem iz ljubezni do Jezusa vse voljno poterpela, Leo! to bi bilo pravo stanovitno veselje! Ravno ta svetnik je tudi skerbno svoje tovarše opominjal, naj so pri svojih delih in opravlilih veseli in zadovoljni. Je kterega vidil, da klaverno hodi sem ter tje, berž ga je posvaril: Kaj je, da si tako mračnega obraza in pobitega serca? Ako ti tvoja vest kaj očita, hiti, očisti si svoje serce, potlej pa z veseljem delaj in moli. Človek naj še tako imenitne dela počne, če jih nejevolojno, le nekako prisiljeno opravlja, je ravno tako, kakor jed sama na sebi dobra in žlahtna pa je s pelinom in grenkim žolcem polita, in kdo bo za-njo kaj maral?“ Le pravo duhovno veselje Bogu dopada.

2. Duhovno veselje tudi človeku s a m e m u m o č n o p o m a g a in mu veliko dobrega stori. Ono mu serčnost daje, da se dela ne ustraši, ampak serčno poprime, urno, previdno dela, ga srečno spelje in konča. Če nikjer, tukej se gotovo znani pregovor poterdi: Serčnost velja, — veselje do kake reči, vse lahko stori, človeku se nič ne utoži. Zato pa pameten moder, skerbni učenik svojega učenca, daslih je neubogljiv in len, ne bo vedno grajal, ga kregal in zaničeval, ampak ga, kjer se bo dalo, ga kaj pohvalil, veselje do nauka, potrebnega dela v njem obudoval. Ravno tako tudi dela duhovno veselje z našim srcem: Spodbuja in uterduje ga, da svoje dolžnosti zvesto spolnuje, obilno dobrega stori in serce svoje kinča z lepimi čednostmi. Nikoli ni človek v službi božji tako zvest in stanoviten, kakor če ga njegovo veselo, zadovoljno serce na poti pobožnosti ohrani, in mu, kakor aposteljnem in pervim

kristijanom, zmirej s perstom tje gori kaže, in pripoveduje, kaj da ga po kratkem, majhnem terpljenji tam gori čaka, in mu je že pripravljeno. Serčnost in moč mu daje, da se varuje vsakega greha tudi le sence greha, ker dobro vé, kako da se človek neskončno sv. Bogu strašno, najhujše zameri, ko greši. Pred oči mu postavlja mnoge dobrote in milosti, s kterimi ga usmiljeni Bog oblagodaruje od zibelke semkaj, da jih v spominu vedno ohrani. Uči ga v vseh okoliščinah svoje oči le proti nebesom obračati. Naj se mu primeri, karkoli božji previdnosti dopade, vselej se bo k njemu zatekoval, kakor priteče nedolžno dete k svoji skerbni materi, ter se jej zaupljivo v naročje verže, če ga tudi kaj hudega zadene, saj ve da ona ga bo varovala. In le duhovno veselje je vstanu tisto ljubezen do Boga v nas vnemati, ki mora plameneti v naših sercib, ako hočemo, da bo prebival sv. Duh v njih. — Pobožen duhoven Janez Tauler najde svoje dni ubozega ovčarja na paši, in ž njim se prijazno v pogovor spusti. „Dober dan, dragi prijatelj, ga prijazno pozdravi.“ „Zahvalim za dober dan, mu ovčar odgovori; pa povem vam, da ga še nisem imel slabega, žalostnega dne.“ „Ako vživaš le dobre dni, naj ti Bog da še srečne in vesele dni.“ „Tudi srečnih in veselih dni, bodi ga Bog zahvaljen, mi še ni manjkalo.“ „Pa revni ovčar, kako revna je tvoja služba, kako si vstanu tako govoriti?“ „Glejte tako-le mislim: Kar dober Bog stori, vse prav naredi. On je naš skerben in dober gospod, ki zmeraj previdno z nami ravna. Karkoli se mi primeri, mislim si in tolažim se: Je že božja volja tako. Pri tem premišljevanju sem nekako zadovoljen in vesel v svojem sercu, ter me veseli spolnovati le božjo voljo. To storiti, kar Bog hoče, in tako storiti, kakor Bog hoče, o kako to človeka srečnega in zmirej veselega dela!“ „Ja prav imaš, da se božji volji tako čisto izročuješ, vendar kaj bi bilo, ko bi te Bog le pogubil?“ „Tega pa dobro vem, da moj dobrotljivi Oče ne stori. Pa, ko bi tudi na to prišlo, oklenil se bom svojega Boga, bom pa tukaj z Bogom, bom tudi pri Bogu tam gori v nebesih.“ „Kdo si pa ti, ki tako govoriš?“ „Sam svoj kralj!“ „In kje je tvoje kraljestvo?“ „V svojem sercu ga imam, v kterem kraljujem.“ „Kaj pa misliš, da se kraljevati pravi?“ „Svoje podložne v strahu imeti!“ „In tvoji podložni, kdo so?“ „Moje slabosti, hude nagnjenja, slabe navade, ki jih krotim in se trudim, da so božjim zapovedim vdane. In tako bi vesel in srečen lahko vsak bil tukaj na zemlji, popolnoma čisto veselje nas čaka pa še le tamkaj v nebesih.“ Ali vidite veliko srečo in dobiček, ki ga duhovno veselje človeku že tukaj na zemlji pripravlja? Zato, glejte, si hudobni duh sem ter tje tolikanj prizadeva, da človeku veselje iz serca pobere, da klaverno in pobito hodi in se lahko da premotiti in zapeljati.

3. Duhovno veselje pa tudi bližnjemu veliko pomaga, ga spodbada, da se pametnega, pobožnega življenja

poprime. Človek, dragi moji! je že take nature, da je rad vesel in zadovoljnega serca. Koliko jih je pa med nami posvetnjakov, ki krivo mislijo, da ni nobeden drug v resnici pobožen in svet, kakor samo tisti, ki s pobitim srcem, klavernim obrazom svoje dni na svetu preživlja. Kakor hitro se pa nad tim ali unim prepričajo, da temu ni tako, da pobožno serce veliko veselja, in še takega, ki ga posvetnjaki še celo nič ne poznajo in od njega ne vedó, ima, radi se pobožnosti poprimejo, in pri nji ostanejo. David in Savlov sin Jonata naj bota vam za živi zgled. — Sv. Evdoksia, na kakšno vižo jo je pobožni Pafnuci na pravo pot pripeljal? Zapel jej je lepo sveto pesem. — Aleksander, oče in začetnik tiste verste menihov, ki Bogu na čast noč in dan Davidove psalme prepevajo, je bil za škofa odločen. Komaj to zvé, vstraši se tega, ter jo skrivši iz samostana potegne v daljne goščave. Ko misli, da je dosti dalječ že od ljudi, poišče v samotnem berlogu svoje stanovanje, pa kmalo spozná, kakšni in kateri ljudje da v tej jami prebivajo. Res pride o večernem mraku cela tropa tolovajev, ki Aleksandra debelo gledajo, od kodi in kaj? Že je bila sodba zavoljo njegovega življenja storjena, on pa jim brez skerbi in strahu tako prijetno začne prepevati od božjih lastnost in resnic sv. vere, da so ga vsi ginjeni jeli poslušati in pohlevno popraševati, kje se dobi taka zadovoljnost in tako mirno serce? Rad jim vse pové. Bog mu tudi na strani stoji, njegove besede blagoslovi, da so v kratkem času vsi spreobrnjeni. In kjer je ravno kar stala jama razbojnikov, začne se temelj staviti imenitnemu samostanu, kjer se je noč in dan poznej Bogu hvala prepevala. Aleksander je ostal tako dolgo pri njih, da jim je za božjo čest vnetega, v duhovnem veselju uterjenega očeta preskerbel. — Naš rojak, tisti sloveči misijonar Ignacij Knoblehar, si je kupil, predenj se je v daljno Afriko med divje zamurce podal, harmoniko in nabral sv. pesmi, da je, kamor je prišel jel muziko delati in od Marije lepe pesmi prepevati, in ajdovski divjaki so tako k njemu hiteli, da se je včasih vse terlo okoli njega. — Zato predragi moji! imejte serca do dušnega veselja in srečno pa veselo bo vaše življenje. Toda kako, kaj mi je storiti, bi me znal eden ali drugi željno poprašati?

1. Nikar preveč na posvetne reči svojega serca na navezujte, ne na blago, ne na premoženje, ne na čast, ne na imenitno službo, ne na kratke čase, ne na kako osebo. Vse posvetno je od danes do jutri. Komaj se kaj dobrega vjame, pa se zgubi, in kakošna žalost zavoljo zgube! Le tega se raji poprimate, kar in kakor je volja božja. Za to skerbite, da se bo ona vselej in povsodi spolnovala med nami, in duhovnega veselja nam ne bo primanjkovalo. Spomnite se le pobožnega Joba: „Bog je dal, Bog je vzel; kakor je Bogu dopadlo; tako se je zgodilo, njegovo sveto ime naj bo vselej počeščeno“; tako je govoril in njegovo serce je bilo mirno in veselo. — Tako je znala Marija prečista Devica. Kar-

koli jo je zadelo, vselej se je Bogu izročila: „Dekla Gospodova sem, naj se mi godi, kakor mojemu Gospodu dopade.“

2. Naj se hude nagnjenja zatirajo in krotijo. Pregrešno življenje je mravljišče, kjer ga ni ne miru ne pokoja, ne zadovoljnosti, nobenega pravega veselja; je šumeče morje, po katerem viharji valove sem ter tje podijo, da je groza in strah; je kačje gnjezdo, kjer se gadje vedno pikajo. Le pobožnega, bogudopadljivega življenja se poprimite, ono vam bo serce razveseljevalo tu in tam. Dva imenitna služabnika cesarja Teodozija gresta nekega dne na sprehod. Pomenkovaje se od ene in druge reči prideta v nek samotni gozd, kjer je v slabi puščavci mnogo pobožnih mnihov prebivalo. Radovednost nju žene, da v revno bajtico stopita, in pregledujeta njih ubogo stanovanje. Na mizi vidita bukve, v kterih je bilo popisano življenje sv. Antona puščavnika, kako da je pobožno živel, in koliko duhovnega veselja da je v samotni puščavi našel. Eden jih vzame v roke, bere, in serce se prijetno taja; prebira in obraz mu začne goreti. Kmalo se vzdigne, ter pravi: „Gorje nama, ker družega ne iščeva, kot le posvetnega veselja in cesarjeve prijaznosti in če tudi oboje dobiva in uživava, kako kmalo utegneva spet oboje zgubiti. Kar mene zadene, hočem družega veselja iskati in drugemu cesarju služiti, ti pa pojdi in nikar me v mojih sklepih ne zaderžuj.“ „Kaj, misliš ti le sam srečen in vesel biti, meni pa žalost in nepokoj prepustiti? Kjer boš ti, hočem tudi jaz prebivati, da le pravega veselja in zveličanja deležen postanem.“ In oba velikaša in posvetneža ostaneta v puščavi.

3. Škerbite, da bote svoje dolžnosti vsak po svojem stanu zvesto, natanko spolnovali; tako bo sladko upanje v našem sercu vedno počivalo po Jezusovih obljubah obilnega plačila, da čestitljive krone deležni postanete.“ Blagor zvesti hlapec! ker si bil v majhnih rečeh mi zvest, postavil te bom čez veliko, pojdi v kraljestvo mojega Očeta, ki je od začetka sveta za-te pripravljeno.“ Tako upanje, predragi! vse černe megle, ki se nad nami verté, razpodi, naj se oko ravno solzi, serce se le veseli. — Ležal je sivi starček na smertni postelji. Njegovi otroci in vnuki so stali okoli postelje. Vidilo se je, da oče mirno spiyo, in se med spanjem trikrat prijazno posmehljajo. Ko se zbudijo in z očmi okoli sebe pogledujejo, poprašajo jih okolistoječi le: Oče! kaj pa je bilo, da ste se med spanjem tako prijazno posmehovali? In starček začne: „Pervikrat je šlo mimo mene posvetno veselje in njegovi kratkočasi, in posmejati sem se moral neumnim posvetnjakom, da se za take prazne pene tolikanj poganjajo. Drugikrat so šle mimo vse dolžnosti, ki sem jih zvesto spolnoval, in mi lepo krono kazale, šle so pa tudi britkosti, ki so me v življenji zadevale in posmejal sem se jim, da nimajo za-me nič več bodečega v sebi, in da so se spremenile vse v prijetno dišeče rože. Tretjikrat sem se spomnil smerti, in smejati sem moral, da je toliko ljudi, ki se tega angelja

božjega bojé in pred njim bežé, ker nas le reši in izpeljuje iz nesrečne solzne doline in prepeljuje v hišo večnega veselja.“

Sklep.

Ali ste vidili in spoznali, v čem da pravo, duhovno veselje obstoji? Kako da je Bogu prijetno, dopadljivo, nam in bližnjemu koristno, potrebno? Ali bote se tudi spominjali pripomočkov, s katerimi bote vstanu, duhovnega veselja poiskati in med seboj ohraniti? Pustite posvetno veselje, lepo vas prosim na strani. Naj ga uživajo posvetnjaki in drugi, ki brez njega mislijo, da ni živeti. Nikar ne pozabite od posvetnega veselja, koliko da ono a) zlatega časa potrebuje in poropa, da ga potlej za druge dušme, večne, bolj potrebne reči zmanjkuje. b) Kako da posvetno veselje ljudi omoti, vpijani, da niso ne za molitev, ne premišljevanje, da ne morejo opravljati ne svojih dolžnost, ne drugih potrebnih reči. c) Kako da se pogosto v žalost in grenek pelin spremeni. d) Poropa rado premoženje in ljudem pomanjkanje pri vratih v hišo meče: Dobre volje — mošne kolje. e) Pobere ljubo zdravje, ter bolezen, ja tudi smert v hišo pripelje. Zato se bote raji, kaj ne, sosebno te tri dni duhovnega veselja vdeleževali, ter pridno, z veseljem v cerkev hodili. Dopoldne k mašam, k sv. Obhajilu hodili, z Jezusom, svojim najboljšim prijatlom se zedinili, popoldne božjo besedo zvesto poslušali, se svojih grehov z zgrevanim srcem čisto obtoževali, litanije prepevali, sv. roženkranec ali križev pot molili, ja do svetih nebes veselo svoj glas povzdigovali: Svet, svet, svet trojinedini Bog, Oče, Sin in sv. Duh. Pred sv. Rešnjim Telesom klečé Jezusa ponižno prosili, da vam očisti jezik in serce, da ga bote čisti in nedolžni po angeljsko tukaj čestili, hvalili, molili, dokler tam gori njegovega neizmernega veselja deležni ne postanete. Amen.

Pridiga za I. postno nedeljo.

(O postu; gov. A. M.)

„Ko se je Jezus 40 dni in noči postil, bil je potem lačen.“ Mat. 4, 3.

Vvod.

Zapeljivi svet in pa sv. katoliška cerkev se vedno med seboj vojskujeta. Kar svet dušam škode napravlja, to hoče cerkev popraviti. Kar je svet v pretečenem postu z razuzdanim življenjem

pokvaril, to hoče sv. cerkev s pobožnim življenjem v postu popraviti. Ravno zato ona zdaj prepoveduje posveten hrup in posvetno veselje; ravno zato nam sveto evangelije danes pove, kako se je Jezus postil in premagal skušnjavo.

Ko je bil sv. Janez Jezusa v Jordanu kerstil, podal se je Jezus v puščavo, da je tam molil in se s 40 danskim postom pripravljaj za težavno delo. Ko se je že 40 dni postil, pridruži se mu peklenški skušnjavec. Začne ga skušati tako-le: Če si ti Sin božji, kaj je treba da toliko lakoti terpiš, reci rajše le eno besedo in vse to skalovje se bo v kruh spremenilo, da boš imel kaj jesti. To bi bil Jezus lahko storil. On se pa skušnjalcu ni vdal, da nam je pokazal, kako moremo skušnjave premagovati, da ne smemo le za telo ampak veliko več skrbeti za dušo. Zatoraj je Jezus satanu rekel: Človek ne živi samo od kruha, ampak tudi od besede božje, to je, on ne potrebuje živeža samo za telo, ampak tudi za dušo, kar je beseda božja. — Toraj ne smemo preveč za posvetno skrbeti, ker: Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, če pa na duši škodo terpi? opominja Jezus sam.

Perva je skušnjalcu spodletela; pa to mu ni bilo še zadosti. Pelje ga v mesto verh tempeljna in prav po hinavsko ga iz sv. pisma poskuša: Pokaži, da si Sin božji, s tem, da tukaj doli skočiš. Če si Sin božji, ne boš se ubil, še poškodoval ne. Glej zdolej vse polno ljudi, ki te bodo občudovali, če doli skočiš in se nič ne poškoduješ, saj je v sv. pismu pisano, da te bodo angelji nosili, da se še ob kamen z ного ne vdariš. Tudi to bi bil Gospod Jezus Kristus lahko storil, pa ni hotel čudežev delati. Zato je satana zavrnil rekoč: Ne skušaj svojega Boga. Tako mu je spet spodletela.

Še v tretje satan Jezusa poskuša in ga hoče v posvetno oblast in bogastvo zaplesti. Pelje ga na visoko goro in mu od tam kaže lepe hribe in doline, dežele velike in cele kraljestva. Poglej, mu pravi, vse to je moje in tebi dam, če pred mene na kolena padeš in me moliš. Pa zadosti se je Jezusu tega skuševanja zdelo; zatorej je nad njim zagromel rekoč: Poberi se skušnjalec, ker sveto pismo ukaže, da moramo le Boga moliti in le Gospodu samemu služiti. Satan se je prestrašil in zbežal. Angelji so pa pristopili in so Jezusu služili. Srečni bi bili tudi mi, ako bi znali svoje skušnjalce tako premagovati, kakor je svojega premagal Jezus. Premagali bomo, če le hočemo, ker Bog sam nam svoje obilne pripomočke k temu ponuja in med temi pripomočki je posebno imeniten ravno sv. post. In o svetem postu hočem danes k vam govoriti. Pripravite se!

Razlaga.

Hudobni svet nam ponuja morivko, ktera nas na telesu in na duši mori. Ta ubijalka je pregrešna nezmernost, požrešnost. Ona

je že veliko ljudi pomorila govori sv. Duh. Sv. mati katoliška cerkev nam pa dobrega zdravnika ponuja, ki nas pred sovražno samogoltnostjo varuje. Ta zdravnik je sv. post. On zatira v nas hudo poželenje, berzda hude počutke in verh tega ohrani tudi zdravo telo in zdravo dušo. Post si moramo tedaj za svojega pomočnika izvoliti.

1. Ali smo se pa dolžni postiti? Da, postiti se, to je naša dolžnost. To nam je Zveličar pokazal z lastnim zgledom, ker se je postil, dasiravno mu ni bilo treba. Postiti se morajo pravični, da jih ne premaga hudo nagnjenje, postiti se morajo še veliko več grešniki, da grehe spokorijo in premagajo slabo nagnjenje. Razuzdanega konja je težko berzdati, če se mu daje obilne pijače in se ga redko kdaj vpreže. Še težje je krotiti telo, če se mu obilno poklada jedi, malo pa dela. Ravno zato so se pobožni ljudje postili v starem in v novem testamentu. S postom so se pokorili posebno grešniki, da so od Boga usmiljenje dosegli, ker post je pomoč do zveličanja, pravi sv. Ambrož.

2. Kako se pa moramo postiti? Ni zadosti, da se le zderžamo mesnih jedi ob prepovedanih dnevih; ni zadosti ob postnih dnevih le enkrat na dan se najesti, ampak treba je zraven tega, varovati se vsake krivice, posvetnega veselja in sploh vsakega greha. Nič ne pomaga postiti se od ene strani, od druge pa grešiti, ker rana ne bo ozdravela, če jo od ene strani zavezujemo, od druge pa tergamo. Tako govori Gospod po preroku: „Glejte na dan posta delate po svoji volji, se pravdate in prepirate, ste neusmiljeni zato vas ne uslišim.“

Ako hočemo, da bo naš post Bogu dopadel, moramo mu za tovaršice izvoliti, pobiljšanje življenja, molitev in miloščino. Kdor je posvetnega veselja navajen, naj pridniši moli. Lakomnik naj opusti svoje dobičkarije in kar si je po krivici pridobil, naj med uboge razdeli, itd.

3. Kdo se pa mora postiti? Vsak kristijan med 20. in 60. letom, posebno, kadar je v nevarnosti grešiti; in v tej nevarnosti smo vsi. Dolžnost naša je postiti se, ker nam je Jezus sam zgled zapustil in ker nam sveta cerkev v svojej tretji zapovedi post zapoveduje. „Kdor cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očiten grešnik.“ Pri vsem tem je sv. cerkev usmiljena mati, ki noče s postom svojim otrokom na zdravju škodovati. Zatoraj ne naklada posta premladim ali prestarim ljudem, tudi ne bolnikom, ali tistim, ki pretežko delajo itd. Pa komur se ni treba postiti, ne sme biti tega vesel, ampak mora toliko več druge dobre dela doprinašati. Ravno tako post grabeža nič ne velja, če se le zato posti, da bi blaga si prihranil.

Veliko kristijanom se post pretežaven zdi in se izgovarjajo, da ne morejo tešči ostate. Ali kaj ker je post ravno zato, da ga človek občuti. Tudi zdravilo je grenko, pa ga bolnik le mora piti, da ozdravi. „Kdor hoče za menoj priti, naj sam sebe zataji in

naj hodi za menoj," govori Kristus sam. Kdor se ne more popolnoma postiti, naj si priterga, kolikor more.

Veliko je takih, katerim se zdi post nepotrebna, sitna in celo smešna reč. Za takimi ne smemo potegniti, ker so puntarji zoper mater sv. cerkev in bodo žalosten konec vzeli. Kdor cerkev zaničuje, Boga zasramuje in ne more imeti Boga za Očeta, kdor nima cerkve za mater.

4. Kaj pa pravijo tisti, ki se nočejo postiti. Pravijo:

a) „Posta ni Jezus Kristus zapovedal; le cerkev vkaže postiti se“. Gorjé jim, ki sv. cerkev tako zaničujejo. Le nespametni ljudje tako govorijo, ki mislijo, da veliko znajo, pa ne vedó, kaj da jim iz ust gre. Post je bil že v starem zakonu zapovedan, in ko je Jezus na svet prišel, poterdil ga je z lastnim izgledom, svojim učencem in vernim ga je naročil. Sveta cerkev pa je od samega Jezusa to oblast dobila, da nam zamore odločiti dneve, v katerih se moramo postiti.

Da je bil post že v stari zavezi, dokažem. Pervo postno zapoved je bil sam Bog že prvim starišem dal, ko jim je prepovedal od nekega sadu jesti, naj bi tako svoje mesno poželjenje krotili in svojo voljo volji božji vklanjali. Ta je bila prva postna zapoved. Zatoraj pravi sv. Avguštin: „Dokler se je Adam postil, ostal je v paradizu.“

V Mojzesovi postavi je bil po božjem ukazu velik posten dan zapovedan, o katerem nobeden ni smel celih 24 ur nič vžiti v pokoro za svoje grehe. Postili so se tudi v velikih nesrečah in nadlogah. Izraelci so bili nekdanj v vojski od sovražnikov premagani. Samuel je pa ljudstvu rekel: Ako se z vsem srcem spreobernetek Bogu, vam bo pomagal. Ljudstvo se je postilo terdo in je molilo, Bog ga je uslišal. Tudi Joel prerok je ljudstvo opominjal, naj se k Bogu poverne v molitvi in v postu.

Tedaj je gotovo, da so se že v starem zakonu postili na božji ukaz. Post je bil tedaj božji ukaz. Jezus pa posta ni odpravil ali zaverjel, ampak poterdil ga je z besedo in djanjem.

Jezus, kakor nam sv. evangelije pové, se je postil 40 dni in 40 noči. Pa zakaj se je postil? saj vendar nobenega greha na sebi ni imel? Na to nam odgovori sv. Bazilij: Postil se je zato, da je s svojim postom naš post upeljal, da nam je izgled dal, kako naj se tudi mi postimo. Kristus sam je nekdanj rekel: Izgled sem vam zapustil, da tudi vi tako storite.

Post tedaj ni nobena človeška iznajdba, ampak je od Boga že v starem zakonu zapovedan in v novem od Jezusa poterjen. Cerkev pa, katero sam sveti Duh vlada, je ukazala v tretji cerkveni zapovedi: Posti se zapovedane postne dni, namreč 40 danski post, kvaterne in druge zapovedane postne dni, ob petkih, in sabotah zderži se mesnih jedi!

b) Drugi pravijo: „Postna zapoved je človeška zapoved, zato rajⁿ nisem dolžen spolnovati jo.“

Res da cerkveni poglavarji so le ljudje in njih zapovedi človeške. Kje je pa zapisano, da človeškim zapovedim ne smemo pokorni biti? Ali sme otrok starišem reči jaz vas ubogati nočem, ker vi ste ljudje, kakor sem jaz. Ali more posel gospodarjem reči: jaz vas ubogal ne bom, ker vaša zapoved je le človeška. Ali sme morebiti kmet v uradnji gospodom odgovoriti: jaz vas ubogal ne bom, jaz vam davkov plačati nočem, ker vaša zapoved je le človeška? Kaj ne da takemu človeku bi bili hitro žandarmi na vratu? In vendar! vse posvetne postave so le človeške! Kdor tedaj pravi, te ali une zapovedi so le človeške, je puntar, naj se že ustavlja cerkvenim ali pa posvetnim postavam. Tisuč izgledov imamo, da taki ljudje, ki so rekli: cerkvi ni treba pokorščine skazovati, so le eno stopinjo naprej stopili in so rekli: Tudi kralju ali cesarju ni treba pokorščine skazovati. Takih izgledov imamo tudi še danes ne le široko po svetu, ampak tudi blizo. Veliki cesar Karol je rekel: „Ne morem verjeti, da bi mi kdo zvest bil, kateri sveti cerkvi ni pokoren, in jo zaničuje.“

Verh tega je sveta cerkev od svojega začetnika Jezusa Kristusa oblast dobila zapovedi dajati, kakor je apostelnom rekel: „Karkoli boste zavezali na zemlji, zavezano bo tudi v nebesih“ to je, kader boste na zemlji postave dali, je ravno tako, kakor da bi jih jaz sam dal v nebesih. Če pa ima cerkev oblast postave dajati, imajo tudi podložni, to je, kristijani dolžnost, te postave spolnovati. „Kdor cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očiten grešnik.“ Kdor nima svete cerkve za mater, ne more imeti Boga za očeta.“ „Kdor se cerkve loti — kdor zapovedanega posta ne derži — pravi sv. Avgustin, ta kazni ne bo odšel.“ Zakaj marsikterega zaničevalca postne zapovedi hitra bolezen zadene? Zakaj velika bolezen in nepričakovana nesreča? Z Bogom se ni norčevati.

Sv. Elfegi, škof na Angležkem, je svojim ovčicam, kakor je še zdaj navada predpepelnično nedeljo, 40danski post oznanil. Nek prevzeten človek se pred škofa vstopi in reče: Tako dolgo se ne morem mesnih jedi zderžati. Sv. škof na tako nasprotovanje milo zdihne rekoč: Ljubi sin! ti me silno razžališ, pa ne veš, kaj da ti bo jutrajšni dan prinesel. Človek se je posmehoval temu prerokovanju. Šel je in se je najedel mesa. Ali že drugo jutro so ga na postelji mertvega našli. Z Bogom se ni norčevati.

Še le leta 1855 tedaj pred 18. leti je prišel mesar po priložnosti v oštarijo in je videl oštirja pečenko jesti. Ti imaš prav dobro pečenko, reče mesar. Ali bi je tudi ti rad jedel, popraša oštir. „O tega ne, danes je petek,“ odgovori mesar. „Ti se bojiš zamere ljudi,“ reče pa to oštir, „pojdi tukaj noter v to izbo in nobeden te ne bo vidil, kaj da ješ.“ „Pač! ta le me bo vidil,“ reče mesar in pokaže na božjo martro. Oštir gre tedaj in hoče božjo martro

narobe obrniti, da bi ga ne gledala, pa pri tej priči mertev obleži. Z Bogom se ni norčevati.

L. 1856 se je pa v Gradcu ta prigodba pripetila: Pervi petek posta se je 13 mož zbralo, ki so hotli v neki oštariji večerjati in ukazali so si mesnih jedi. Pa kerčmarica jih je lepo odgnala rekoč, da za takih brezvestnih ljudi, ki postno zapoved tako zaničujejo, njena oštarija nikdar odperta ne bo. Pobrali so se tedaj iz mesta v neko vas, kjer jih nek oštir prav dobro posluži. Dal jim je mesa, kakoršnega so poželeli. Ob enajsti uri, ko so se bili že zadosti napili in mesa dobro najedli, odpeljali so se vsi na enem vozu vriskaje v mesto. Ko se do mesta pripeljejo, zlomi se vozu podvoz, konji se prestrašijo in uidejo, vsi trinajsteri zaničevalci postne zapovedi pa so se kosti do drobnega polomili, da so nekatere morali hitro v bolnišnico odnesti, kjer so tudi pomerli. — Odkod ta nesreča? Nekteri pravijo, da voz, drugi, da voznik, tretji, da tema. Tema je bila vzrok tema — pa kaka tema — z Bogom se ni norčevati. Cerkvene zapovedi naj se človek nikdar ne prederzne zaničevati; zakaj, če ga božja roka danes ne zadene, zadene ga jutri ali pojuternjem, da se bo od žalosti in joka zvijal, kakor červ, na kterega stopiš; in če ga tukaj na tem svetu ne zadene, zadela ga bo pa toliko hujši na unem svetu.

c) „Zopet drugi se izgovarjajo, da postne jedi so jim predrage.“ —

Varčnost je res lepa reč in Bog daj, da bi se je ljudje bolj poprijeli, ker slabe navade v jedi in pijači, v prevzetnih in nepotrebnih oblačilih, veliko hiš poderejo. Pri postni zapovedi pa, kjer Bog pokornosti od nas tirja, take varčnosti ni treba, posebno, ker je postna zapoved toliko polajšana. — Pa tudi za koliko so postne jedi dražje, kakor mesne; nekatere so še celo bolji kup. Pa ko bi morali tudi pol premoženja za postne jedi potrositi, s tem bi le svojo pokornost do cerkve in do Boga skazovali in Bog bi nam stotero povračal, kar bi njemu na čest izdali. To vemo, da naši predniki pred kakimi 40 leti so poste zlo natanjčnejše spolnovali, pa veliko več denarja in več promoženja so imeli, kakor mi.

d) Nekteri pravijo: „postne jedi mi škodujejo na zdravju.“

Pa jaz odgovorim, da resnično bolnim sv. cerkev mesnih jedi še nikdar ni prepovedovala.

Kaka majhna bolehnost pa ni še zadosti, da bi človek smel meso jesti ali pa dovoljenja prositi. Kako majhno težavo ali bolezen bo kristijan, ki nima trebuh ampak križanega Kristusa za svojega Boga, rad prestal. Saj še celo modri zdravniki zmernost v jedi priporočujejo in terdijo, da zmernost človeka najbolj pri zdravju ohranja. Poglejmo življenje puščavnikov in čuditi se moramo, ker so le od zelišč in korenin živeli in vendar so dosegli silno starost. Sv. Pavel je dosegel 113 let; sv. Pafnuci, sv. Saba in Janez Egipčovski blizo 100 let; sveti Anton in sveti Jakob perzijanski puščavnik

po 105 let. — Spolnovanje postne zapovedi še ni nobenega umorilo, kar je meni znano. Nesramnost jih pa veliko pred časom v grob spravlja. Naši predniki so se postili in mi — se ne postimo, pa ne vem, ali bomo njih starost dosegli.

Sklep.

Sveti postni čas je, čas, da se postimo. Pa veliko jih je, ki za post malo ali nič ne marajo. Ali bomo mar tudi mi za njimi potegnili? „Sterm je pot in tesne so vrata, ki peljejo v nebesa, in malo jih je, ki hodijo po tem potu.“ Nikdar se ne dajmo motiti in zapeljati: ostanimo zvesti otroci svete matere katoliške cerkve, — in postimo se po besedi in po duhu svete katoliške cerkve. Zdaj so prijetni dnevi, dnevi zveličanja. Morebiti je za marsikoga izmed nas ta post zadnji post, zdaj leto bo marsikdo med nami menjkal. Kdo bo mar tisti? Tega ne vemo; to pa vemo, da nam vsem veljajo besede, ki smo jih na pepelnico slišali: „Pomisli človek, da si prah, in da spet prah bodeš.“ Ubogi duši pa tedaj, o Bog! daj sveti raj! Amen.

Pridiga za II. postno nedeljo.

(Zakaj se je Jezus spremenil; gov. T. S.)

Jezus se je spremenil pred njimi; njegov obraz se je svetil ko solnce, in njegove oblačila so bile bele ko sneg!

Mat. 17, 2.

V v o d.

Sveto evangelije nam kaže danes čudno goro, goro Tabor na Galilejskem, kamor je Jezus tri svojih ljubljenih učencev, Petra, Jakopa in Janeza peljal. Molčé gredó za njim po stermem potu. Ko do verha pridejo, vležejo se aposteljni trdni in pospé; Jezus pa se v stran poda, da bi molil. Kar jih neznana svitloba zbudí; ko na kviško pogledajo, vidijo svojega Učenika pred seboj v prečudni, nadzemeljski lepoti. Njegov obraz se je svetil ko solnce; in njegove oblačila so bile bele ko sneg. In glej! prikazala sta se dva najimenitniša preroka stare zaveze, Mojzes in Elija, in sta govorila z njim. Nad to rajsko lepoto se aposteljnóm serce veselja topi, in Peter, kakor bi bil sladkost nebeškega veselja okusil, spregovori in pravi: „Gospod! dobro nam je tukaj biti; ako hočeš, na-

redimo tukaj tri šotore, tebi enega, enega Mojzesu in Eliju enega.“ Pa le za malo časa jim je to veselje dano! Komej da zagledajo svojega mojstra v nezapopadljivi lepoti in neizrekljivi svitlobi, že jim ga svitel oblak spred oči vzame, in glas iz oblaka: „Ta je moj ljubi Sin, nad katerim dopadenje imam, njega poslušajte!“ jih plahe na zemljo pobije. In Jezus je pristopil, se jih je dotaknil in njim rekel: „Vstanite in nikar se ne bojte!“ Kader so pa svoje oči vzdignili, niso nikogar vidili, ko Jezusa samega v njegovi navadni podobi. To je prigodba Jezusovega spremenjenja na gori Tabor, kakor nam jo današnje sv. evangelije popisuje. Če jo na dalje premišljujemo, ponuja se nam najpoprej vprašanje, zakaj da se je Jezus tako spremenil? Odgovorim, da vpervič zavoljo aposteljnov in drugič zavoljo nas. Pomudimo se tedaj danes še nekoliko pri Jezusovem spreminjenju na gori in premišljujemo to dvojno resnico:

1. Jezus se je spremenil zavoljo aposteljnov;
2. Jezus se je spremenil zavoljo nas. — Poslušajte!

Razlaga.

1. a) Na smertni postelji je stari očak Jakob prerokoval in rekel: „Kraljeva palica ne bo vzeta od Juda, ne vojvoda od njegovega ledja (t. j. od njegovih mlajših), dokler ne bo tistega, ki je namenjen poslan biti.“ (I. Moz. 49, 10.) Čas je dotekel, prerokovanja so se spolnile; kraljeva palica je bila vzeta od rodú Judovega; Judje niso imeli več lastnega kralja, prišli so pod Rimsko oblast, in Rimci so njim ptujca Heroda za kralja vsilili. Vse ljudstvo je zdaj po odrešeniku zdihovalo, ki je imel ravno zdaj na svet priti. Pa le posvetnega zveličarja je pričakovalo, kateri bi jih bil Rimskega jarma otel, ter storil mogočno, samostojno ljudstvo. Odrešenik je prišel, pa ne kakor mogočen pozemeljski kralj, ker njegovo kraljestvo ni bilo tega sveta, ampak kakor revno dete v Betlehenskem hlevcu. Skril je svojo visokost in mogočnost pod podobo hlapca, ter nam je v vsem enak postal razun greha. Hotel se je pa pred svetom še bolj ponižati, ponižati do smerti na križu. Velikokrat je svojim učencem od tega govoril, pa jim ne gre v glavo, ker so tudi oni pričakovali, da bo mogočno Judovsko kraljestvo spet vtemelil, njim pa perve službe v tistem sporočil. Pri takih napčnih zapopadkih se je bilo zlo bati, da bo njih vera omagala, kader ga bodo videli zvezanega pred sodbo peljati, s težkim križem obloženega kakor razbojnika na goro Kalvarijo iti in tam najzaničljivejše smerti umreti. Da jih toraj v veri poterdi, pokaže se njim že pred svojim trpljenjem v prelepi nadzemeljski lepoti. Saj se je bila pa tudi ta nebeška prikazen aposteljnem tako globoko v serce vtisnila, da ves čas življenja niso več na-njo pozabili. Bili

so sicer vsi zbežali, ko so sodni hlapci Jezusa na oljski gori zvezali; vendar sta Peter in Janez, priče njegovega spreminjenja, ga še najdelj spremila; Peter na dvorišče velikega duhovna in Janez celó pod križ.

b) Jezus pa tudi svojim aposteljnom na tem svetu ni veselja napovedoval, temuč le terpljenje in preganjanje. Rekel je: „Iz shodnic vas bodo devali; ura celó pride, da bo vsak, kateri vas umori, menil, da Bogu službo stori.“ (Jan. 16, 2.) Nastopili so za nje žalostni časi. Kakor hitro so začeli sv. evangelije oznanovati, dvignili so se od vseh strani njih sovražniki, in so jih preganjali iz enega kraja v drugega, jih lovili in neusmiljeno topli, jih strašno mučili in morili. Eden je na križu svojo dušo izdihnil, drugi pod mečem svojo glavo nagnil, tega so v vrelem olju kuhali, unega iz verh tempeljna vergli in pobili, enega so z žago na dvoje raztergali, drugemu živemu kožo s telesa potegnili. In vendar so aposteljni s prečudno serčnostjo vse to preterpeli, in z veseljem šli v svojo smert. Od kod njih serčnost, da v tolikem terpljenju niso onemagali? Misel na Taborsko goro jih je povsod spremljevala. Tam so okusili sladkost nebeskega veselja, ktera njim je pripravljena po kratkem terpljenju; tam so vidili svojega ljubljenege Učenika v nadzemljskem veličastvu, kakoršno tudi njih čaka ob vstajenju teles. „Vidili smo njegovo veličastvo, piše sveti Janez (1) kakor veličastvo edinorojenega od Očeta.“ In sv. Peter pravi: „Bili smo priče njegovega veličastva. Ko je od Boga Očeta čest in slavo prejel, ko se je pri njegovem spreminjenju glas zaslišal: Ta je moj preljubeznjivi Sin, nad katerim dopadenje imam; njega poslušajte! smo slišali tudi mi ta glas iz neba doneti, ker smo ž njim bili na sv. gori.“ — Da dozdej povedano ob kratkem povzamem, rečem: Jezus se je spremenil na gori Tabor, da bi se aposteljni ne bili spodtikali nad njegovo smertjo, in ne onemagali pri svojem lastnem terpljenju.

2. Spremenjenje Jezusovo na gori Tabor ima pa tudi za nas prelep pomen; navdaja nas z veselim upanjem, da bojo ob vstajenju mertvih na sodni dan spremenjene tudi naše telesa. Najdemo, da vse vstvarjene reči zdihujejo in hrepenijo po spreminjenju. Drevesa o pozimskem času počivajo, kakor hitro pa jih toplo spomladansko solnce ogreje, ozelené, cveté in sad obrodé. Gerda gosenica si sprede sama svoj grob; ali čez malo dni kakor prelep metulj iz njega zleti. Toda vse to spreminjenje je le nestanovitno in malo časa terpi. To tudi od našega telesa na tem svetu velja: Bodi-si tudi še tako lepo in cveteče, bodi-si obličje tudi še tako rudeče, vendar le od njega velja, kar sv. pismo pravi: „Vse meso je trava, in vse njegovo veličastvo je podobno cvetlici na polju.“ Še le ob vstajenju teles se bo naše telo v nestrohljivost obleklo in po nebesko spremenilo. Na to nas Jezusovo spreminjenje na gori opominja. — Dasiravno je pa gotova resnica, da posvetna sreča in človekovo

veličastvo na zemlji le malo časa terpi, vendar le posvetni ljudje, ki upanja nimajo, da bo njih telo ob vstajenju mesa nebeško spremenjenje zaslužilo, na vso moč po njem hrepené. Eden išče toraj svoje sreče in svoje spremenjenje v lepi obleki, drugi v posvetni česti; ta v obilnem premoženju, uni pri vinu ali nesramnem veselju. Pa vse to mine in vbeži, ko ponočne megle pred juternim solncem. Oh, kako nespameten je tedaj človek, kateri le samo za svoje telo skerbi, njega povelečuje, njegovim počutkom streza; na svojo ubogo dušo pa pozabi.

Vse drugače pravi kristijan ravna. On tudi svojega telesa ne zanemarja, ker je prebivališče po Božji podobi vstvarjene duše in po nauku sv. pisma tempelj Božji, v katerem sv. Duh prebiva; toda prva in poglobljena skerb njegova je na dušo obrnjena. Njo skerbno omiva vsakega madeža greha, in jo zaljša z lepimi čednostmi in dobrimi deli, njo išče spreminjati, ter jo vedno bolj popolnoma in Jezusu, najlepšemu zgledu vseh čednosti, vedno bolj podobno storiti. On ne govori s posvetnimi ljudmi: „Dobro nam je tukej biti, tu na zemlji si šotore naredimo, ter v njih prebivajmo!“ ker ve da vse časno je nestanovitno, kakor barve maverce: zdaj jih vidiš, zdaj jih ni! Nasproti pa mu je dušna lepota čez vse, ker vé, da mu bo Bog, ako mu lepo dušo na sodbo pripelje, lepo in po nebeško spremenjeno telo dal za nameček. — Oh pač vesela resnica je to pobožnemu kristijanu, sosebno, kader je v terpljenju in se mu huda godí. Bodi-si na tem svetu še tako bolehen in nadložen; bodi-si tvoje telo tudi polno grint in bolečin, vse gerbasto in na dve gubi sklučeno; enkrat bo veličastno vstalo, in po nebeško spremenjeno se svetilo v solnčni svitlobi, kader bo trobenta zabučala in mervte na sodbo budila. — To upanje je podpiralo bogoljubne duše v starem in novem zakonu, da njim v najhujšem terpljenju serce ni vpadlo, in da so najstrašnejše muke s kerščansko serčnostjo preterpeli. Od aposteljnov sem že poprej govoril. Dovolite, tudi iz stare zaveze en zgled povedati:

Hudobni kralj Antijoh je Jude silno preganjal. Prepovedano jim je bilo po Mojzesovi postavi svinino jesti. In ravno to jim grozoviti kralj jesti zapoveduje. Kdor se ustavlja, neusmiljeno bo terpinčen, in clo umorjen. Memo drugih ukaže pripeljati Makabejsko mater in njenih sedem sinov. Da prisili jih, da bi jedli svinjsko meso, zapove jih z žilami pretepati. Starejši mu je pa rekel: „Kaj iščeš od nas? Pripravljeni smo, rajši umreti, kot Božje zapovedi očakov prelomiti!“ Kralj se raztogoti, mu ukaže jezik izdreti, mu odsekati roke in noge, in s kože ga djati; potem ražen razbeliti, ter na njem živega peči. Drugi so morali gledati in so se tačas med seboj opominjevali, serčno umreti. Pervi je bil umerl, in drugega pripeljejo. Kožo z lasmi vred mu z glave potegnejo, ter ga vprašajo, če misli jesti, preden ga po vsem životu pečejo. On je pa rekel: „Ne bom!“ Toraj je bil mučen, kakor uni, in

je kralju še v zadnjih pojemih govoril: „Neusmiljeni kralj! vzameš nam sicer časno življenje; toda kralj nebes in zemlje nas bo zopet obudil k večnemu življenju.“ Za tim je bil tretji zasramovan. Ko so mu ukazali jezik dati, hitro ga je pomolil, roke stegnil in rekel: „Nebeški dar so sicer ti udje, toda iz spoštovanja do Božje postave se jih rad znebam. Svest sem si, da mi jih bo (Bog) povernil na vekomej!“ Četerti, ravno ko je umiral, kralju reče: „V sredi smertnega terpljenja smo vendar srečniši, kot ti: saj upanje imamo, da nas bo Bog obudil k boljšemu življenju!“ Peti kralja bistro pogleda, ter pravi: „Dasiravno si zdaj tako oblasten, in delaš, kar hočeš; vendar si le človek, in umreti boš moral! Ne bo dolgo in zvedel boš, da je Bog močnejši, kakor pa si ti; in vdaril bo tebe in celi tvoj rod.“ Šesti je med smertjo rekel: „Ne moti se ne, o kralj! le nikar svoji visokosti ne pripisuj moči, nas umoriti; sami smo krivi, da terpimo vse to; pri Bogu smo se zadolžili, pregrešili; zato nam take nadloge pošilja. Pa tudi tebi ne bo kazen odšla, da se tako zoper Boga razsajati prederzneš! Mati je morala vseh smert gledati, in je slehernega z modrimi besedami opominjevala k serčnosti. Sam naj mlajši je še bil. Kralj ga na stran pokliče in mu s prisego obeta, da ga obogati in srečnega stori, ako odstopi od zakonov svojih očakov. Ker se pa mladeneč ni dal nikakor pregovoriti, oberne se kralj k materi, naj ga ona pregovarja, da jej zmed sedmerih sinov vsaj eden ostane! Ona pa se je k njemu naklonila, ter mu rekla: „Preljubo moje dete! ki sem te pod svojim srcem nosila, te toliko časa živila in s toliko skerbjo do teh let prerodila: usmili — usmili se me! Prosim te, dete! poglej nebo in zemljo in vse, kar je na njima, in vedi, da Bog je to iz nič vstvaril; po tem se ne boš tega trinoga bal. Sprejmi smert, da te s tvojimi brati vred enkrat nazaj dobim!“ Ko je še govorila, reče mladeneč: „Koga čakate? Nisem pokoren zapovedi kralja, ampak zapovedi postave, ki nam je po Mojzesu. Ti pa — reče kralju —, ki Judom vse terpljenje zmišljuješ, ne boš odšel Božji roci! Skoraj se bo Bog nas, svojega ljudstva, usmilil; ti pa boš še med tepežnico in terpljenjem spoznal, da le on sam je pravi Bog.“ Kralj, ko to sliši, ves vrè od jeze, in ga ukaže še hujši mučiti, kot une. Poslednjič so tudi mater umorili. Vsi zaporedoma so terpeli s prečudno serčnostjo. Podpiralo jih je v njih neznanih bolečinah veselo upanje prihodnjega vstajenja, ktero tudi nam serčnost daje, da zamoremo vse križe in težave voljno prenašati.

Sklep.

Oh ljubi prijatelji! ne glejmo tedaj na unanje, ktero rado goljufa, na spreminjenje telesa tukaj na zemlji; to bi utegnila nekdanj naša nesreča biti: ampak iščimo velikoveč svojo dušo spre-

minjevati in lepšati; omivajmo jo pridno v zakramentu sv. pokore vsakterega madeža greha, lepšajmo jo z dragimi biseri svete čednosti in dobrih del, hitimo ž njo na goro kerščanske popolnosti spremljani od zvestih treh aposteljnov žive vere, terdnega zaupanja in goreče ljubezni; da bomo enkrat na gori nebeškega Tabora veličastno spremenjeni slišali veseli glas: „Ta je moj ljubezujivi sin, moja ljuba hči, nad kterima imam svoje dopadenje!“ Amen.

Za II. nedeljo po sv. treh kraljih.

(Gora po zimi.)

„Kader je Jezus z gore šel, šlo je za njim veliko množic.“ Mat. 8, 1.

Vvod.

Tri leta je Jezus hodil po judovski deželi od kraja do kraja pa učil ljudi svojih nebeških zveličanskih nauk. Učil je v temeljnu, po sinagogah in molivnicah, na suhem in mokrem, po dolinah in gorah, — kaj pa je vselaj učil, tega sv. evangelisti nam niso natanjko zapisali. Le to pripovedujejo večkrat, da je tako lepo in milo učil, da so bili poslušavci vsi mehki in ginjeni, da so se čudili in stermeli, da so celo na jed pozabili. Eno samo pridigo Jezusovo so nam sv. evangelisti celo in popolnoma zapisali, pridigo namreč, ki jo je imel na nekej gori, pri kterej je bilo poslušavcev, da se je vse terlo. Ravno to pridigo na gori je bil Jezus dokončal in potem z gore šel, kakor nam pripoveduje danes sv. evangelist Matevž. Gore nas torej spominja današnje sv. evangelje in o gori hočem tudi jaz danes k vam govoriti. Ker je pa zdaj še zima, hočem vam kratko pred oči postaviti goro po zimi in pravim: Gora po zimij je prava podoba našega potovanja proti nebesom. Poslušajte!

Razlaga.

1. Že po letu, ko ni snega in leda, je pot na goro težaven in nevaren, — veliko več pa je to po zimi. Pot je sterna, s snegom zameden, včasih je tudi leden in tako gladek, da komaj stojiš in prestopiš, da zarez potrebuješ. Ljubi moji! Komu pri tem ne pridejo na misel besede Jezusove: „Tesna je pot, ktera pelje v življenje.“ Ja! tudi pot v sv. nebesa je sterma in tesna, pa tudi

gladka, da človek lahko obnemaga in opeša, zderkne in pade. Sovražnikov dosti nas čaka na tej poti in nas overa, da hodimo po njej. Naše meso, naše grešno poželenje nas hoče zvabiti s te poti, — hudobni svet s svojim veseljem in bogastvom, grešni ljudje s svojimi besedami in obljubami, s svojim slabim izgledom nas motijo in skušajo spraviti s te poti, še celo naš vedni sovražnik — satan sam — hodi okoli kot rujoveč lev in išče, koga bi požerl. Pot je težavna in nevarna, zatorej hodimo previdno in pametno, da ne zabredemo na prostorno in prijetno pot, ki pelje v pogubljenje.

2. Pomikajmo se višej na poti, — ki pelje v goro, — postojmo vsred gore in pogledjmo malo okoli sebe, — kaj vidimo tu v gori? Potoci in vrelci so zmrzli, drevesa so s snegom in ledom poarite, nobena žival se ne čuti, vse je poobešeno in leži križema. Kako zeleno in lepo, kako prijetno in živo je vse bilo pred kratkim, — vse je minulo, vse je tiho in mrtvo. Taka je z vsemi rečmi, ki nas obdajajo na poti proti večnosti. Salomon, modri kralj judovski, je imel in okusil vse, kar svet človeku ponuja in daje lepega, vselega in imenitnega; pa vendar je ob koncu ta kralj zdihoval: „O ničemurnost vseh ničemurnost, vse je ničemurnost.“ Taka se tudi še danes godi tistemu, ki svoje upanje stavi na svet in njegovo bogastvo in moč, in svoje veselje išče v posvetnih rečeh in dobrotah. Kakor po gorah nastane tudi pri njem zima, in vse njegovo upanje in veselje leži pomandrano vse križema: Zdravje in moč ga zapusti, bogastvo ga goljufa in zibne, prijatelji ga zanemarjajo, čest in slavno ime se spreobrne v sramoto in žalost, posvetne veselice in dobre volje ga ne veselijo več, — to je zima na poti proti večnosti.

3. Pa glej! solnce se prikaže in jame sijati, smreke in jelke se začno otresati, sneg, ki jih je tlačil do tleh, se staja, in smreke in jelke stojijo spet ravno po koncu in kažejo nam spet svoje zelene veje. Taka je tudi z nami na poti proti večnosti. Oče nebeški naklada tudi nam težko butaro, ki nas na poti proti večnosti kakor sneg drevesa tlači in mori, — temu naloži butaro hude, dolge bolezni, unemu butaro ubožstva in siromaštva, tretjemu spet butaro nehvaležnih otrok in hudobnih poslov, — še unemu butaro nesrečnega zakona, ali butaro gerdega obrekovanja in natolcevanja. Težka je večkrat ta butara, da človek pod njo k zemlji leze, kakor drevesa pod snegom. Pa Oče nebeški ima tudi za take popotnike razne solnce, ki jim olajšujejo težko butaro. Poterpežljivi Job nam je lep izgled. Bog mu je vzel vse: zdravje, otroke, pesestvo, res strašna butara ga je tlačila, pa Job pod njo ni obupal, klical je: „Bog je dal, Bog je vzel, njegovo ime bodi čiščeno. In prejemi smo od Boga toliko dobrega, zakaj bi tudi kaj hudega ne prejeli?“ Prisijalo je solnce božje milosti nad obloženega Joba, butara je zibnila in Job je dobil po dvoje vse, kar je poprej bil zgubil. Vse pride le od premodrega in predobrega Očeta v nebesih, — ktere ta

Oče ljubi, te tepe, — bolje je, da tukaj terpimo in se pokorimo, kakor tam v večnosti, — Oče nebeški nobenemu teže butare ne naloži, kakor jo prenašati zamore, — vsi svetniki in svetnice božje, pa Jezus sam so le po ternjevej poti prišli v večno veselje, — te in enake resnice naj ti bojo solnce, ki ti naj butarò lajšajo na poti proti nebesom.

4. Pa pojdimo dalje na poti, zdaj se bližamo verhu gore, zdaj smo na kraju in stojimo na verhu, — oh kako je lepo, prijazno in veselo! Gospod je Mojzesa peljal na goro Nebo, in mu pokazal obljubljeni deželo. Satan je Jezusa peljal in mu rekel: „Vse to ti dam, ako pred-me padeš in moliš.“ Jezus je svoje aposteljne na goro Tabor peljal in se pred njimi po nebeško spremenil, da so vsi ginjeni zaupili: Gospod! tukaj je dobro biti. Tako lepo in prijetno bo tudi nam, ako svojo pot na sterno goro srečno dokončamo in srečno dospemo na verh gore. Na tej gori stojijo sv. nebesa, kjer nam je Oče nebeški pripravil „veselje, kterega še nobeno oko ni vidilo, nobeno uho ni slišalo in nobeno človeško serce še ni občutilo.“ Oh Gospod! tam bo dobro biti!

Sklep.

Po svojih opraviilih tudi po zimi zahajate v goro. Pot je sterma in gladka, taka je tudi pot v nebesa. Trdno se hočem deržati Jezusa, ki je pot, resnica in življenje. Po zimi mine tudi po gori vsa lepota in vse veselje: tako je tudi nestanovitno in minljivo vse posvetno, — nočem se zaljubiti v svet in posvetno, tim več hočem iskati božjega kraljestva in njegove pravice. Res je, da je to večkrat dokaj težavno, pa usmiljeni Oče nebeški pošilja nam ljubega solnca, to nam daje veselja in serčnosti na sternej poti. Povzdignimo svoje oči, tam na verhu gore, na koncu svojega popotovanja blišči nam nebeško mesto Jeruzalem. Amen.

Za IV. nedeljo po ssv. treh kraljih.

(Vihar na morju — v sercu — proti katoliški cerkvi.)

„Velik vihar je vstal na morju, tako da so valovi čolnič pokrivali“.

Mat. 8, 24.

V v o d.

Ravnokar je bil Jezus dva velika čudeža storil: gobovega je bil očistil in stotnikovega hlapca ozdravil, kakor ste danes osem

dni slišali v sv. evangeliju. Priča je bilo tema čudežema veliko ljudi, pa še več jih je privrelo, ko se je glas raznesel, kaj je Jezus storil. Jezus pa je bil od dolge pridige na gori že truden; hotel se je toraj malo oddahnuti in počiti; zatoraj se je zognil toliko ljudem in v nek čolnič stopil, učenci njegovi pa berž za njim. Kmalo pa je navstal velik vihar na morju tako, da so valovi čolnič pokrivali. Učenci njegovi so bili že vsi zbežni, so k Jezusu pristopili: On pa je spal. Jezus vstane in zapové vetrovom in morju, da je bila velika tihota. Danešnje sv. evangelije nam pred oči postavlja veliko morje in vihar na morju; prav je toraj v duhu sv. evangelija, da tudi jaz o viharju govorim. Govoriti vam hočem o trojnem viharju:

1. o viharju na morju;
2. o viharju v človeškem sercu, in
3. o viharju proti sv. kat. cerkvi.

Poslušajte!

Razlaga.

1. Čudno in milo se stori človeku pri sercu, ki pervokrat zagleda široko, bi rekel neskončno morje. Hitro in gladko plava ladija po njem, mornar ne vidi ničesar, kakor nebo in vodo; vse je mirno in veselo. Pa naenkrat se prikaže črna meglica, vetrič začne vleči, morje pa valove gnati, tice, ki naznanjajo burjo, se sučejo okoli ladije, jame bliskati in treskati in ladija se vagutati. Morje šumi in se peni, goni valove, ki vzdigujejo zdaj ladijo na viš, zdaj jo pa spet potisnejo v globočino. Na sto milj dalječ okoli pa ni žive duše, ki bi ubogi ladiji mogla priti na pomoč. To je burja ali vihar na morju, vse se trese in boji, tu na kolena pade tudi tisti, ki ni navajen Boga na pomoč klicati: „Kdor moliti ne zna, naj se na morje podá“, pravi star pregovor. Burja na morju pa ni le strašna in nevarna, temuč je tudi koristna in potrebna. Brez burje bi se velika voda usmradila, jela bi gniti in okuževati celo okolico. Živali v morju in ljudje ob morskih bregih bi vsi pomerli, boleznin in kuge bi morale po vsem svetu. Burja pa celo morje premečlje in premeša, zrak čisti in marsikterega grešnika in nevernika pretrese, prestraši in poboljša. — Velik je Bog tudi v strašnih rečeh, — vse, kar se po svetu godí, vse je Bog premodro uravnal, tako da drugači in boljši biti ne more. Zatoraj hvalimo in čestimo Boga, ki je tako modro stvaril in vravnal nebo in zemljo! —

2. Sveti Avguštin pravi: „Naše serce je nepokojno“; ja! tudi v našem sercu navstane včasih huda burja. Naše hudo nagnjenje, naše strasti so tisti viharji, ki v našem sercu napravljajo burjo.

Ta čuti v svojem sercu burjo hude jeze in sovraštva, uni pa burjo gerde nečistosti; temu ali unemu visi glava za posvetnim veseljem, ali za posvetno hvalo in čestjo, — svet in posvetno mu napravlja hudo burjo v sercu. Zoper te in enake burje ni pomoči in oetve drugod, kakor v besedah Jezusovih: „Kdor hoče moj učenec biti, naj sam sebe zatajuje.“ Ja! vojskovati se moramo s svojim hudim nagnjenjem, s postom in z molitevjo ga premagovati in tako taziti in miriti burjo, ki razsaja zavoljo izvirnega greha v našem sercu. — Včasih pa sam Bog nam pošilja burjo, ki nam vzemirja naše serce. Pridejo nad nas nesreče in nadloge, pride siromastvo, obrekovanje in preganjanje, — te in enake dogodbe napravijo v našem sercu veliko burjo. Kdo pa pri tej burji pomaga? Sv. Avguštín pravi: „Kristus je spal, učenci so se bali, — zakaj? Ker je vera v Kristusa v njih spala. Tako je v viharjih hudih skušnjav tvoje serce zmešano, tvoja ladjica nepokojna, — zakaj? ker tvoja vera spi. Toraj zbudi Kristusa v svojem sercu, oživi svojo vero in serce tvoje bo mirno, tvoja ladjica pokojna.“ — Naj hujšo burjo v našem sercu pa napravlja greh. Greh zdrazi vest, da človeka pika in grize, tako da ne more piti in jesti, spati in delati, da nikjer ne najde miru in pokoja, da divja grešnik po svetu kakor Kajn tako dolgo, da znori, ali se sam dene ob življenje kakor Judež, ali pa se sam izroči gosposki, da dobi zaslužno kazen. O ljubi moji! greh, smertni greh je največi hudo: „Grešnik nima pokoja,“ pravi sv. pismo. Zatoraj serčno in pobožno molimo in prosimo: „Reši nas hudega“, varuj in reši nas greha! —

3. Pa še od tretje burje bi vam rad kaj malega povedal, od burje proti sveti katoliški cerkvi. Sv. cerkveni učeniki pravijo, da je ladija, v kterej je po današnjem sv. evangeliju Jezus spa', podoba naše sv. katoliške cerkve. Res je temu taka! Od binkoš, ko se je sveta cerkev rodila, noter do današnjega dne, so prihrule strašne burje nad cerkev. Burjo so sv. cerkvi napravili Judje, ki so aposteljne preganjali in v ječe metali; — ajdje, ki so celih 300 let kristijane grozovitno morili; — krivi učeniki, ki so v raznih časih in po raznih deželah svojo ljuliko med pšenico sejali, in veliko otrok stergali iz naročja persne matere; — puntarji in prekucuhi, ki so po krivih in lažnjivih bukvah ljudi šuntali zoper sv. cerkev. Vsi ti so napravljali hudo burjo zoper sv. katoliško cerkev, veliko je terpela, — pa kar se naše dni godi, menda se ni godilo in vganjalo, kar sv. cerkev stoji. Nekdaj so nasprotniki kri prelijali in ljudi naše morili, — pa nauke, šole, zakramente, cerkveno oblast so pri miru pustili. Naše dni pa pokvarjajo in zametujejo nauke in nove postavljajo, šole — ljube otročiče, ktere je ljubi Jezus tako milo k sebi klical, šole cerkvi jemljejo, v ssv. zakramente se mešajo, cerkveno oblast zaverajo, — sv. Očeta, naše škofove in vse cerkvene služabnike sovražijo, po krivem tožijo, posestva jim ropajo, jih preganjajo in zapirajo, jim celó sv. mešo

opravljati in božjo besedo oznanovati prepovedujejo. To je strašna burja, ki razsaja skorej po vseh deželah omikane Evrope. Kaj bo iz te burje, kje je pomoči? Zgodovina celih 18 sto let nam je priča, da vzamejo vsi preganjavci sv. cerkev prej ali slej žalosten konec, sv. kat. cerkev si pa pridobi nove hvale in slave. Ko prekucuhi in rovači vse zmedejo in prekucnejo, da pojde vse križema in po koncu, ko bo v nevarnosti vse: svoboda, čast, posestvo in življenje in ne bode pomoči videti in upati od nikoder, potem bo prisijala zvezda sv. cerkve in prinesla sladki mir nesrečni Evropi. Zatoraj stojmo terdno k sv. Očetu in našim škofom, molimo in delajmo kot pridni katoliški mornarji, pa ne obupajmo. Jezus — ženin in gospod sv. cerkve — spi, pa zbudil se bo ob pravem času, zapovedal vetrovom in navstala bo velika tihota.

Poslušajte to-le prerokovanje! Ravno je 40 let, kar je bogoljubni škof Witmann na Parskem umerl; ljudje so ga vsi imeli in čestili ko svetnika. Ta sveti škof je o nekej priložnosti govoril te-le spomina vredne besede: „Prišli bojo za sveto cerkev žalostni dni. Ponovilo se bo terpljenje Jezusovo nad cerkvijo in nad njenim poglavarjem v vseh svojih oddelkih naj britkejši. Tu bo punta in vojske, pa veliko kervi bo prelite. Napadli bojo poglavarja cerkve, škofo in duhovne bojo preganjali, in navstali bojo razpori in mnoge zmešnjave pri vseh stanovih. Odpadali bojo od vere in doprinašali strašne bogoskrunstva. Res da hudi časi bojo nastopili, tako da se bo zdelo, da sovražniki Kristusovi in njegove cerkve, ktero je s svojo kervjo ustanovil, premagajo jo. Duhovščina pa se bo določno stanovitno obnašala, in dobro ljudstvo se bo nje deržalo. Zgodilo se bo vesoljno izločenje, pšenica bo prevejana in skedenj očiščen. Skrivne društva bojo napravile veliko spačenost in razun tega bojo čudno moč skazovale z dnarjem, in tako jih bo veliko oslepljenih od groznih zmot okuženih, — vendar vse nič ne bo pomagalo. Akoravno bojo viharji strašni, vendar ne bojo pretresli Skale, na ktero je Gospod zidal svojo cerkev. Zveste ovčice se bojo zbirale v družbah in zoperstale sovražnikom sv. cerkve.“

Sklep.

Burja na morju nam oznanuje božjo modrost in mogočnost: Molimo Boga in zaupajmo va-nj! Burja v sercu je grenka, ohranujmo vero in varujmo se greha, da imamo mirno serce! Burja proti sveti cerkvi naj nas ne moti: „Cerkve je Jezus postavil na skalo in peklenske moči je ne bojo premagale.“ Amen.

Na Svečnico.

(Čemu so darovi iz vidnih reči.)

„Prinesli so Jezusa v Jeruzalem, da so ga postavili pred Gospoda in da so dar opravili, kakor je rečeno v postavi Gospodovi, dve gerlici ali dva mlada golobčka.“
Luk. 2, 25.

Vvod.

Po Mojzesu je Bog dal Izraelcem postavo, da mora mati, ki je sina rodila, 40 dni doma ostati, mati pa, ki je hčerko povila, 80 dni, mati ni smela med ljudi pa tudi v tempelj ne. Ko so pa bili ti dnevi dopolnjeni, bil je po postavi prvi pot judovske matere v tempelj; tu je prinesla v dar letno jaguže in mladega golobčka; ako je bila revna, pa dve gerlici in dva mlada golobčka. Duhoven je za mater zapovedano molitev opravil, in tako je bila mati očiščena. Marija je svojega sina Jezusa spočela od sv. Duha in ga rodila kot najčistejša devica brez vsega greha; zatorej Marija ni bila tej postavi podveržena; pa iz pokorščine se je postavi prostovoljno podverгла in iz ponižnosti prinesla dar revnih mater. Danešnji praznik in danešnje evangelije nas opominja darov, ki so jih judje v starej zavezi iz vidljivih reči darovali Bogu. Darovali so živino, žito, sadje, moko, kruh, vino, olje, kadilo in druge vidljive reči. O teh darovih hočem vam danes kaj govoriti in pokazati: Čemu je Bog zapovedal, naj se mu v stari zavezi darujejo take vidljive reči. Pripravite se!

Razlaga.

Ni je vere brez daritve; tudi divjaki darujejo bogovom in še celó svoje ljube otročiče. Serce samo žene človeka, naj daruje kaj tistemu, od kogar je kako dobroto prejel. Že otročiček naterga na travniku ali vertu nekaj cvetlic in jih pomoli ljubej mamki. Ubogi pastirček daruje nekaj mleka ali sira svojemu dobrotniku. In vsak hvaležen človek rad kaj daruje svojemu Bogu, od ktereга je vse prejel. Zatorej ni je vere brez daritev. Judom je Bog sam zapovedal, naj mu darujejo vidljive reči, — čemu toraj to?

1. Zato, naj judje nikoli ne pozabijo, da je On stvarnik vseh reči, da je vse njegovo, da je vse le dar božji. Darovane reči so sežgali in dim, ki se je naviš valil, govoril je ljudem: „Tam gorej nad zvezdami prebiva Tisti,

kteri nam je vse to dal; njemu naj bo čest in hvala, njega molimo, njemu se zahvaljujmo, njega prosimo, njega ljubimo in ubogajmo!" Ti darovi so v novi zavezi nehali; po preroku Malahiju je Bog sam rekel: „Ne bom daru sprejemal iz vaših rok. Zakaj od solnčnega vzhoda do zahoda bo moje imé veliko med narodi, in na vseh krajih se bo darovalo, in čista daritev se bo opravljala mojemu imenu; ker veliko bo moje imé med narodi, pravi Gospod vojskinih trum.“ Sv. tridentinski zbor uči, da so se besede te dopolnile v daritvi sv. maše. Ta presveta daritev nove zaveze nas tudi spominja, da je Bog stvarnik vseh reči: On nam daje kruh in vino, ki ga pri sv. maši vidimo in vse druge reči nam tudi le Bog daje, pa nam ne daje le samo teh vidljivih reči, daje nam neskončno več, svojega ljubega Sina Jezusa Kristusa, ki je pod podobami kruha in vina skrivno pričujoč. Ta čudež nam še le prav kaže in priča vsegamogočnost in ljubezen božjo: „Tako je Bog svet ljubil, da je dal . . . Hvalimo, ljubimo in ubogajmo tega Boga, opominja nas dar nove zaveze, daritev sv. maše.

1. Zato, naj človek nikoli ne pozabi, da je grešnik in odrešenika potrebuje. „Ako bote od tega drevesa jedli, umerli bote,“ rekel je Bog v paradizu; — jedli so, zatoraj so smerti zapadli naši prvi stariši in mi njih otroci ž njimi. Neskončno usmiljeni Bog se pa nas je usmilil in nam prizanesel; umreti pa je vendar nekdo moral namesti nas, in v ta spomin so klali in Bogu darovali razne živali. Zatoraj je tisti, ki je hotel za svoje grehe kako žival Bogu darovati, tej živali svoje roke na glavo položil, kakor da bi svoje grehe na to žival prevalil. Posebno pomenljive so bile ceremonije na veliki praznik, ki so ga judje vsako leto obhajali 10. oktobra. Pripeljali so pred tempelj dva kozla brez vsega madeža. Enega je veliki duhoven zaklal in ž njegovo kervjo vse pokropil. Unemu še živemu kozlu pa je veliki duhoven svoje roke položil na glavo, vse hudobije Izraelskega ljudstva oklical in jih, take rekoč, temu kozlu na glavo podjal. Potem je tega kozla zato pripravljen človek odpeljal v puščavo, ali pa iz kake višave v brezen potisnil, da je pregrehe, tako rekoč, od Izraelcev odnesel v puščavo ali seboj v brezen pogreznil. Tako so se judje pri teh daritvah spominjali, da so grešniki in zdihovali po tistem, ktereга jim je bil Bog obljubil, da jih reši od grehov. — Te kervave daritve so v novej zavezi nehale, pa imamo zdaj nekervavo daritev, ki nas tudi opominja, da smo grešniki in odrešenika potrebujemo. Za nas grešnike je Jezus prelil svojo kri in na križu umeril; pri sv. maši se pa daruje po nekervavo pod podobami kruha in vina tisto telo in tista kri, ki je bila na križu darovana za nas grešnike. Da smo grešniki in potrebujemo odrešenika, opominja nas daritev nove zaveze, daritev sv. maše.

3. Zato, da imajo ljudje za stavo odpuščanja svojih grehov. Darovi stare zaveze niso imeli nobene moči

sami iz sebe, ljudem grehe odjemati in jih pred Bogom opravičiti. „Nemogoče je, piše sv. Pavel, da bi se s kervjo juncev in kozlov grehi odvzeli.“ Pa judje so pričakovali odrešenika, v njega zupali in po njem zdihovali. Vidili so torej vsi bogaboječi judje v svojih darovih odrešenika Jezusa Kristusa, ki je hotel kot nedolžno jagnje umorjen biti v odpuščanje naših grehov. Torej iz Jezusove na sv. križu prelite kervi so darovi stare zaveze dobivali nekako moč grešnike z Bogom spravljati. In ti vidljivi darovi so bili zastava ali porok, da jim je Bog gledé na Jezusovo kervavo daritev na križu grehe odpustil. Pa vendar popolnoma ti darovi stare zaveze grešnikov niso z Bogom spravili; čakali so bogaboječi ljudje stare zaveze v predpeklju tako dolgo, da je Jezus na sv. križu umerl za odpuščanje grehov. Zatorej je daritev nove zaveze, daritev sv. maše terdna zastava, da po Jezusu dobimo odpuščanje grehov in milost božjo. Sv. maša nam sicer smertnih grehov ne odpušča, pa pri sveti maši grešnik zadobi milost božjo, da spozna svoje grešno, nevarno stanje, da zgrevva svoje grehe, se poboljša, obljubi in dela pravo resnično pokoro in si poišče in se posluži tistih pripomočkov, ki jih je usmiljeni Jezus zaslužil in pripravil za odpuščanje naših grehov, to je: da grešnik sprejme ssv. zakramenta pokore in Rešnjega Telesa. Tako je sv. maša vsem grešnikom zastava in porok, da je Jezus nas vse kervavo na križu odrešil in v sv. maši nekervavo daritev postavil v odpuščanje grehov.

Sklep.

Darovi stare zaveze so nehali; bili so predpoda, le senca, — prišla je resnica in reč sama, zatorej imamo v novej zavezi novo daritev, v kateri se Jezus Kristus daruje svojemu nebeškemu Očetu za nas vse in za vse naše potrebe, dušne in telesne. Radi toraj hodimo k sveti maši, lepo in pobožno se pri njej obnašajmo: Hvalimo Boga, da nam daje vse, da nam je dal celo svojega Sina; — ponižajmo se pred njim zavoljo naših grehov, za ktere je Jezus na križu prelil svojo kri; — darujmo sv. mašo s čistim ali vsaj zgrevanim srcem: „Bogu prijeten dar je žalosti poln duh; potertega in ponižanega serca, o Bog, ne boš zaničeval.“ Amen.

Za nedeljo Septuagesima.

(Kaj nas ura uči?)

„Šel je Gospod ob raznih urah, delavcev najemat v svoj vinograd.“

Mat. 20, 1.

Vvod.

Spet nam je Jezus povedal lepo priliko iz domačega življenja. Hišni gospodar, ki je delavce najemat v svoj vinograd ob raznih urah, je Oče nebeški. Vinograd je njegovo kraljestvo na zemlji, to je sveta katoliška cerkev. Denar, ki ga je delavcem obljubil za plačilo, je večno veselje v svetih nebesih. To so dokaj lepi in zanimivi nauki, ki jih nam današnje sveto evangelije pred oči postavlja. Pa zvest hočem ostati svojej obljubi in vam govoriti o kakej vidljivej reči, katero današnje sveto evangelije omenja. Ob raznih urah je hišni gospodar šel delavcev najemat: šel je zjutraj zgodaj, — šel je ob tretjej uri ali po našem ob devetih, — šel je ob šestej uri po našem ob dvanajstih, — šel je ob devetej uri ali po našem ob treh popoldne, — šel je poslednjič ob enajsti uri ali po našem ob petih zvečer. Tolikokrat omenja sveto evangelije uro, katero tudi mi vidimo in slišimo po hišah in cerkvah, ja! celo seboj po žepih nosimo. Od ure hočem tudi jaz danes govoriti in vam pokazati: „Česa nas ura opominja in uči.“ Le dobro poslušajte!

Razlaga.

Lepa in ročna naprava je ura v hiši ali v žepu, — pa še lepša in ročnejša naprava je ura v zvoniku ali turnu. Dalječ okoli razpošilja mili svoj glas in oklicuje ljudem dnevne ure. Nekterim je ura le zato, da vedó vstati ali se vleči, jesti ali piti, počivati ali delati, pravemu kristijanu pa urni glas kaj več veljá, opominja in uči ga imenitnih resnic. Kaj pa?

1. Poslušajmo ura bije eno, to je po našem prva ura: Hišni gospodar je zjutraj zgodaj šel najemat delavcev v svoj vinograd.“ Tudi nas vse je Bog poklical zjutraj zgodaj — prvo uro v svoj vinograd, v svojo sveto katoliško cerkev. Komaj nas je mati povila, že so nas nesli k sv. kerstu in sprejel nas je Bog za svoje delavce. „Po natori smo bili otroci jeze“, to je zavoljo izvirnega greha Bogu nismo dopadli, „iz milosti pa smo bili oteti po veri,“ tako piše sveti apostelj Pavel. V sv. kerstu,

ki ima svojo moč od Jezusove presvete rešnje kervi, smo bili očiščeni vsega madeža, nedolžni in sveti smo postali kot angeljci v nebesih, postali smo bratje Jezusovi, otroci božji in dediči nebeškega kraljestva. To je denar, ki nam ga je pri svetem kerstu Oče nebeški obljubil. Zatoraj tudi kerstni botri odgovorijo, da želijo za kerščenca „večno življenje“. Kaj pa smo mi za tako veliko plačilo obljubili pri kerstu nebeškemu Očetu? Da kratko povem: „Verovati v Boga Očeta, v Jezusa Kristusa in sv. Duha, verovati v sveto katoliško cerkev in vse, kar ona namesti Boga uči in verovati zapoveduje; — dalje pa se tudi odpovedati hudiču, njegovemu napuhu in vsemu njegovemu djanju.“ Kedar toraj slišiš uro biti, spominjaj se, o človek! velike sreče, da te je Bog zjutraj zgodaj, prvo uro po tvojem rojstvu — poklical v sv. cerkev, tam pa ti pripravil sv. nebasa; — spominjaj se pa tudi svoje kerstne obljube: verovati vse, kar sv. katoliška cerkev uči in po tej sveti veri tudi lepo in zvesto živeti!

2. Poslušajmo, ura spet bije, in bije 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10: Hišni gospodar gre spet delavcev najemat v svoj vinograd in jih najde brez dela na tergu stati. Že ste slisali, da smo pri svetem kerstu delavci božji postali, in kaj da smo svojemu gospodarju obljubili. Ali pa smo tudi ostali zvesti delavci? Marsikteri še vse terdno veruje, kar sv. katoliška cerkev uči, stoji pa brez dela na tergu, ne dela, kar mu sveta vera zapoveduje, ne spolnuje svojih dolžnost, ne mara veliko za molitev, za cerkev, za besedo božjo, za sv. zakramente, za post in ubogaimedajanje. Marsikteri pa morebiti še hujši uganja: zasmehuje in zaničuje sv. nauke in božje reči, doprinaša nesramne grehe in velike hudobije, še druge ljudi pohujšuje in zapeljuje in tako podira in razdira vinograd, v kterega ga je Bog poklical. Pa Bog je prizanesljiv in usmiljen in spet pride klicat delavcev v svoj vinograd. O grešnik, ki si vinograd božji zapustil, na enkrat ti neka dobra, pobožna misel šine skoz glavo, — milo se ti stori pri sercu, vest se ti zbuja in te opominja poboljšati se, — glej hišni gospodar te je prišel spet klicat. — Ti si v cerkev prišel, slišal si božjo besedo, vidil si svoje sosede serčno moliti, v spovednico in k božjej mizi stopiti, tudi tebi se serce vgreje, nevidna moč te mika, naj tudi ti tako storiš, — glej hišni gospodar te je spet prišel klicat. — Bil si srečen in židane volje, pa glej! sreča je okrogla, pride bolezen, nesreča, pridejo razni križi in nadloge, — serce se ti taja, sprevidiš, da je na svetu vse nestanovitno in ničurno, že te je volja, grešno pot zapustiti in k Bogu se nazaj verniti, — glej hišni gospodar te je spet prišel klicat. — Zabredel si v greh, v ta ali uni, — pridejo tvoji stariši, pride tvoj gospodar ali tvoja gospodinja, pride tvoj pravi prijatelj, ti te podučujejo, svariijo in prosijo, njih besede ti segajo do živega, volje si, poboljšati in spokoriti se, — glej hišni gospodar te je spet prišel klicat. Tega se spominjaj,

kedar slišiš uro biti, morebiti je hišni gospodar že večkrat prišel te klicat; ura bije že ednajst, je skrajni čas, ne zaterduj svojega serca, da čas milosti božje ne zamudiš!

3. Poslušajmo, ura bije dva najst, dan je pri kraju in hišni gospodar ne gre več najemat delavcev v svoj vinograd, temuč jim plačilo delit. Ta dvanajsta ura pride za vsacega, pa ktera bo? Na knezoškofijskem poslopju v Celovcu je narejena solčna ura. Na njej je med številkami zapisana latinska besedica: „Qua?“ to je po našem: „Ob kterej?“ Ja! ob kterej uri bo konec tvojemu življenju, ktera bo tvoja dvanajsta, poslednja ura? Tega ne ve nobeden; to pa vemo vsi, kar Jezus pravi: „Bdite in bodite pripravljene; ker ne veste, kdaj vaš Gospod pride, — pršel pa bo, ko si najmanj v misel vzamete.“ Da bi se pač tega vsi spominjali, da pride dvanajsta ura gotovo, pa ne vemo kedaj? Pravični bi gotovo pravični ostali, grešniki bi se pa zmodrili, spokorili in poboljšali. Nek grešnik visokega stanu se misli spokoriti in roma v Rim, da bi šel pred samim papežem k spovedi. Spovedal se je ponižno in zgrevano, pokora pa, ki mu jo je papež naložil, ni mu bila po volji nobena. Postiti se ne more, brati, moliti in premišljevat ne utegne, bdeti in na terdih tleh ležati, mu slabo zdravje ne dovoli itd. Modri papež mu zdaj da zlat perstan, na katerem so stale te-le besede: „Memento mori — pomisli, da boš umerl.“ Dal mu je za pokoro, naj ta perstan zmiram na perstu nosi in najmanj enkrat na dan bere na njem zapisane besede. Visokemu gospodu je bila ta pokora vsa po volji. Gledal je vsak dan na besede na perstanu, pa začele so ga take misli sprehajati, da je vedno na smert mislil, ojstro pokoro delal, zvesto svoje dolžnosti opravljal, skerbno greha se varoval, dobre dela doprinašal in se tako pripravljal na srečno smert. Delajmo tudi mi tako; namesto da bi gledali na perstan, poslušajmo uro, ki bije in spominjajmo se: Eua izmed teh bo tudi moja poslednja, moje delo v vinogradu božjem na tem svetu bo pri kraju, večer se bo storil in hišni gospodar nam bo delil zasluženno plačilo. In ktero plačilo? „Mi vsi moramo očitni postati pred sodnjim stolom Jezusa Kristusa, da vsak prejme po svojih delih.“ Tu na svetu marsikteri gospodar noče, včasih tudi ne more dati delavcu plačila, ktereга si je zaslužil. Vsegavedoči, pravični, mogočni nebeški gospodar pa bo vsakemu dal po njegovih delih, kakor je zaslužil, plačal ga bo za večne čase. Oh! da bi nas vse nebeški gospodar enkrat spoznal za zveste svoje delavce in nam priznal večno plačilo v svetih nebesih.

Sklep.

Vsak dan, ja vsak dan večkrat slišimo uro biti. Spominjajmo se, da nas je nebeški gospodar na vse zgodaj — prvo uro najel za delavce v svojeј sv. cerkvi in nas postavil v ta ali uni stan:

Spolnurnjo zvesto opravila svojega poklica! Ako pa nismo zvesti delavci božji, naj nas ura, ki bije, zdrami in spravi na pot; kajti enkrat bije vsakemu dvanajsta, poslednja ura in delavnik mine za vselej. Oh, da bi nam vsem po težavnem delu v tej solzni dolini nastopil veseli praznik in počitek v svetem raj! Amen.

Za nedeljo Seksagesima.

(Tice vabivke — zasramovavke — roparice.)

„Tice neba so pozobale seme.“

Luk. 8, 5.

V v o d.

Danešnje sv. evangelije je Jezus sam razložil. Hotel je ljudem povedati, zakaj da božja beseda ne rodi pri ljudeh dobrega sadu. Z božjo besedo je kakor s semenom. Seme, ki pade na cesto, se pohodi ali pa pridejo tice in ga pozobljejo. Seme, ki pade na skalo, nima potrebne zemlje in mokrote in se posuši. Seme, ki pade med ternje, nima potrebne sape in luči, pa se zaduši. Ravno taka je z božjo besedo. So ljudje, ki božjo besedo poslušajo, pa v serce je ne prevzamejo, le kakor na cesti seme na verhu leži, — potlej pa pride hudič in jo odnese. So ljudje, ki božjo besedo z veseljem sprejmejo, pa ne požene korenin in ne prime se serca; zatoraj so le slabi in ob času skušnjave odstopijo. So ljudje, ki so polni skerbi za posvetne reči, — ti tudi božjo besedo poslušajo, pa jo pri svojih skrbih pozabijo. To pomenja prelepa prilika, ki jo je Jezus povedal v današnjem sv. evangeliju. V tej priliki Jezus omenja več vidljivih reči, — govori o cesti, o ticah, o skali, o ternju in jaz bi mogel o vseh teh rečeh k vam govoriti. Pa za vse te reči nam časa zmanjkuje in izvolim si izmed vseh le eno vidljivo reč, ki brani, da božja beseda ne rodi dobrega sadu. Govorim le samo o ticah, od katerih pravi Jezus, da seme božje besede pozobljejo. Takih tic so tri sorte: So

1. tice vabivke;
2. tice zasramovavke in
3. tice roparice.

Od teh tic govorim in začnem v imenu Jezusovem!

Razlaga.

Še se oznanuje božja beseda po sv. katoliških cerkvah; tudi po kerščanskih hišah skertni stariši in zvesti gospodarji in gospodinje podučujejo svoje podložne v Jezusovem imenu. Pa vsa božja beseda, vsi nauki in vse pridige le malo zdajo, zaželjenega sadu je le pičlo kaj viditi. Od kod neki to? „Pridejo tice izpod neba in pozobljejo seme.“

1. To so prvič tice vabivke. Ali ste že vidili tičnico, v kateri tičar tice lovi? Tam so postavljene drevesa, po katerih so tičnjaki ali fervovži skriti. Tudi na tleh so razprosterte konoplje, potrošene razne semena, ki jih tice rade jedó. Pri teh konopljah so za habe ovezane tice, kakor da bi se same od sebe med dobro kermo veselo sprehajale. Kedar te vjete tice zaslišijo v bližnjavi druge, začno na vso moč klicati in vabiti, in tice na tleh privezane okoli kerme skakljati, tako da proste tice najpred posedajo na postavljene drevesa, da se po tem spuščajo na tla in zobljejo potrošeno seme. Ko so pa že vse na tleh, potegne v posebnej hišici skriti tičar nastavljeno mrežo in sirote vse so zagnjene pod mrežo, vse so vjete. Ravno tako, kakor tice vabivke, delajo vsi zapeljivci. Sami so vjeti in zakovani v grehe, pa hočejo tudi druge v nje zaplesti, — kaj počenjajo? Jamejo posnemati hudiča v paradizu: „Ne bota umerla, oči se vama bojo odperle in bota kakor Bog;“ tako je rekel hudič, tako govorijo tudi zapeljivci. Pravijo, kako veselo je uganjati ta ali uni greh, koliko veselja, koliko dobička, koliko česti in hvale si bo človek pridobil, ki doprinese ta ali uni greh; ali pa pravijo: Nihče ne bo tega zvedel, vse ostane skrito; ali pa delajo zlate obljube in strašne prisege, — vse tako kakor tice vabivke. Vsa druga pa poje, ko se grešnik v grehe zaplete in pride v nesrečo, v škodo in sramoto. Kaj pa pravijo zapeljivci tedaj? „Kaj nas je to mar; to ti sam glej,“ so rekli farizeji Judežu, in pravijo zapeljivci tudi še zdaj tistim, ktere so zapeljali. Tako pozobljejo tice vabivke — zapeljivci božjo besedo. Pa so še druge tice.

2. To so drugič tice zasramovavke. So nektere tice, ki znajo ponaševati in zasramovati druge tice. Postavim papiga se vsega nauči, — škorci in srakoperji, šoge in srake poskušajo vse, kar slišijo druge tice peti. Tako se zgodi, da taka tica, ki med druge pride, vse goljufa, zmede in zmoti. Ljudje nekteri tudi tako delajo, da božja beseda ne donša dobrega sadu. „Kaj boš v cerkev zahajal in pridigo poslušal, saj si sam že dosti star in pameten, da veš, kaj je prav; saj nobeden prebrisan človek ne hodi več k pridigi, le poglej, kdo je še v cerkvi in posluša.“ Tako marsikoga odvernejo, da božjo besedo še peslušat ne hodi. „Kaj boš molil, kaj v cerkev zahajal, kaj k spovedi in k sv. obhajilu hodil, — to so le za starane navade, ki niso več za naše razsvitljene

čase.“ Poslušajte, kaj sem te dni bral. Neka gospodičina visokega rodu se je podala na pot, da opravi svojo velikonočno spoved. Med potjo jo sreča njen starejši brat in jo praša, kam da gre. Ko zve, da gre spoved opravljat, spregovori te-le pikaste besede: „Ali te ni sram, ali ne veš, da nobeden omikan človek za to staro šaro ne mara več. Spoved ni več za naše čase, posebno ni za našo slovečo hišo.“ In velikonočna spoved se ni opravila. „Ali mar pojdeš topel v nebesa, ali misliš mar postati nuna, ali hočeš mar sv. martri in svetnikom noge oblizati“, tako čenčajo spet tretji, in beseda božja ostane mrtva. Ali ni temu taka? Veliko dobrega se opušča, veliko hudega doprinaša zavoljo tega, ker se ljudje bojijo zasmehovanja in zasramovanja hudobnih ljudi. Kaj nam je steriti? K sv. Makariju je prišel mladenec in ga prašal, kaj da naj stori, da doseže kerščansko popolnamost? Pojdi, mu je rekel, tu ven na pokopališče, in pohvali merliče, najbolj ko moreš, pa poslušaj, kaj ti odgovorijo. Nazaj pridši pravi, da mu niso ničesar odgovorili. Pojdi še enkrat tu ven, in zmirjaj merliče, najbolj ko moreš, pa poslušaj, kaj zdaj porečejo. Pride spet nazaj in pove, da ni slišal nobenega odgovora. Glej, reče mu Makarij, delaj tudi ti tako, ne maraj nič za to, naj te ljudje hvalijo ali zmirjajo in boš popolnoma. Ljubi moji! storimo tudi mi tako in tice zasramovavke nam ne bojo pozobale božje besede.

3. Šo pa še tretjič tice roparice. Sove, jastrobi, postojne in druge tice po sili zgrabijo miši, tice, zajce in celo jagunjeta, pa jih nesó v svoje berloge in jih stergajo. Človeku se taka žival, ki pride roparici v kremplje, v serce smili. Ali bi se nam pa človek ne smilil, ki pride dušnim roparjem v pest? Taki roparji so tisti, ki druge po sili v greh napeljujejo. Vi stariši, ki svojih otrok v kerščanskem nauku ne podučujete, v šolo in cerkev ne pošiljate, v božjem strahu nimate, kaj ste kot dušni roparji, ki po sili svoje otroke v greh in pogubljenje napeljujete. Dušni roparji so vsi predpostavljeni, kateri kakor si bodi svoje podložne v greh napeljujejo. Vi, ki malopridne časnike in bukve dajate na svitlo, in v njih sv. katoliško cerkev in njene služabnike, sv. vero in ssv. zakramente, nebesa in pekel, Boga samega zasmehujete, vi ste dušni roparji, ki ljudem iz serca po sili božjo besedo tergate, da ne nosi nobenega sadu, morebiti le kokal in ljuliko. Oh koliko jih je posebno naše dni, katerim so umazani jeziki, popačane bukve, hudobne tovaršije iz serca vkradli vso vero, vse zaupanje, vso ljubezen, vest in Boga! To so tice roparice, pred kterimi nas Jezus svari: „Varujte se krivih prerokov, ki pridejo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so zgrabljivi volkovi.“ In iz njih rok pa bo Jezus sodnik duše tirjal, za ktere je dal svojo kri in življenje: „Gorjé človeku, po katerem pohujšanje pride; boljši bi mu bilo, da bi se mu mlinski kamen na gerlo obesil in potopil v globočino morja.“ Bog nas obvaruj tacih tic roparic!

Sklep.

Veseli me, da radi prebirate svete bukve in da tako pridno dohajate v cerkev in tako zvesto poslušate božjo besedo. Pa žalosten sem, ker vidim, da božje seme vendar le pičlo rodi dobrega sadu. So med nami tice, ki seme božje besede pozobljejo. Nekatere tice vas vabijo k hudemu, varujte se teh tic vabivk; nekatere tice vas zasramujejo, da tako zvesto Bogu služite in za nebesa skerbite, — varujte se teh tic zasramovavk; — nekatere tice vas pa po sili v greh tirajo, — varujte se teh tic roparic. Nosite in ohranite božjo besedo v srcu, da sad obrodi v poterpljenji, — ta sad pa zori za sv. nebesa. Amen.

Za nedeljo Kvinkvagesima.

(Okoli naše je čudno in dobro delo božje, vendar ima tudi svoje nevarnosti.)

„Kaj hočeš, da ti storim? Slepce pa je rekel: Gospod, da vidim.“ Luk. 18, 41.

V v o d.

Tri leta je Jezus učil in v treh letih je večkrat dohajal v mesto Jeruzalem; posebno je rad ob praznikih hodil v Jeruzalem; ob praznikih se je veliko ljudi zbralo v mestu, in Jezus je priložnost dobil, tudi ljudem iz daljnih krajev oznanovati svoj sveti nauk. Približal se je pa čas, ko bo Jezus terpel in za nas umerl na križu. Jezus vsevedoči pa je to vedel in je svojim aposteljnóm rekel: „Glejte, gremo góri v Jeruzalem in vse se bo dopolnilo, kar je pisano od Sinu človekovega po prerokih. Izdan bo namreč nevernikom, in bo zasramovan, in bičevan in zapljuvan, in potem, ko ga bojo bičevali, ga bojo umerili; tretji dan pa bo od mrtvih vstal.“ Jezus pa je med to poslednjo potjo velik čudež storil, ozdravil je nekega slepca, ki je poleg pota sedel, in ubogaimo prosil. Na njegovo prošnjo: „Gospod daj, da vidim,“ je Jezus rekel: „Spreglejš, tvoja vera ti je pomagala“, — in pri tej priči je spregledal, za Jezusom šel in Boga čestil. Mi smo pa tako srečni, da od rojstva vidimo, ker Bog nam je dal zdrave, bistre oči. Gotovo bi bilo prav in primerno, da vam tudi od tega božjega daru kaj povem. In od oči hočem jaz danes kaj spregovoriti in pravim:

1. Oči so čudoviten dar božji;

2. oči so velik dar božji; in

3. oči so nevaren dar božji.

Poslušajte!

Razlaga.

1. Oči so čudoviten dar božji. Že to, kar od očesa zunaj vidimo, je dokaj čudovitno. Oči tičijo v votlinah glave, in so s tako trdnimi kostmi ograjene, da se ne morejo lahko poškodovati. Obervi tudi pomagajo, da so oči bolj varne in skrite. Trepavnice so nova obramba; hitro se zaprejo, ko očesu kaka nevarnost protí; tudi pripomagajo, da sladko in varno spimo, ker se hitro zapró, ko nas dremovec prevzame. Tudi vejice na trepavnicah so potrebne; one branijo, da preveč svitlobe v oko ne pride ali pa kak prah v oko ne pade. Še bolj čudovitna pa je notranja naprava naših oči. Celo oko obstoji iz mren, vlag, žilic in čutnic; vse te reči so v zvezi z neko večo čutnico, ki iz možganov pride in se vidna čutnica imenuje. V sredi očesa je preddor ali luknica, skoz katero žarki v notranje oko pridejo in zadej na dnu očesa tenjko podobico vsega tega naredijo, kar vidimo. Ali to ni res prečudno; kako se godi, da žilice in čutnice na našo dušo delajo, da duša naša vse te reči gleda? Zdaj pa še pomislimo! Pojdimo na kako višavo, odkodar dalječ okoli vidimo, — koliko je reči, koliko je prevelikih reči, koliko sort je reči in vse te reči imajo v tako majhnem očesu naenkrat ob enem dosti prostora. Ljubi moji! Kdor to premišluje in si k sercu vzame, ta mora se na kolena zgruditi in moliti Boga, ki je tudi naše oči tako premodro in preumetno stvaril. Tega nikoli ne pozabi, o človek! in naj ti Bog pošilja sreče ali nesreče, prijetnih ali neprijetnih reči, vselej se spominjaj: „Kar Bog stori, vse prav naredi.“ — Oči pa niso le prečuden dar božji:

2. Oči so tudi velik dar božji. Najstrašnejša in žalostnejša reč za človeka je tmina; še pekel sam imenuje Jezus „zunanje tmine“. Zdaj pa pomislite, kaj bi bilo, ko bi tičali v vednej tmini, ko bi ne imeli nobenih oči. Črna noč in tmina bi nas pokrivala. Bog pa nam je dal oči, da vidimo in gledamo na milijone božjih stvari na nebu in na zemlji. Od veselja nam serce zaigra, ko vidimo na nebu rumeno solnce po dne in luno in zvezde po noči; ko vidimo po travniku pisane rože in po gorah zelene drevesa; ko vidimo svoje ljube stariše, prijatelje in znance in zagledamo ljubi svoj dom. Pa ne samo veselja nam narejajo oči, delijo nam tudi lepih naukov. Postavim: Tebi se terda godi, križi in nadloge te stiskajo od vseh strani, skoraj ti je obupati. Ljubi moj! povzdigni svoje oči in poglej; Oče nebeški redi milijone stvari, tudi tebe pozabil ne bo. — Grešnik si, doprinesel si to ali uno hudobijo. Povzdigni svoje oči in poglej okoli sebe, kako se greš-

nikom že na tem svetu godi. Tam vidiš, kako je greh tega ali unega znanca pripravil ob premoženje in njega in njegove spravil na beraško palico. Tu vidiš, kako je greh tega ali unega soseda pahnil v sramoto, ga djal ob čest in dobro ime. Tam spet vidiš, kako so tega ali unega človeka zaperli v ječo, obsodili ga na več let ali ga celo djali ob glavo. Vse to vidiš, in, če to vidiš, ali ti ničesar ne pride na misel? Ne zabi, kar sv. Pavel pravi: „Kdor stoji, glej, da ne pade.“ — Vidiš, kako tvoj сосед zdihuje in terpi pod težko butaro, kako solze pretaka in išče si pomoči, — ti, ki vse to gledaš s svojimi očmi in mu pomagati moreš, usmili se ga, sezi mu pod ramo, stori kako dobro delo; tako pošiljaš pred seboj zakladov v večnost, ktere boš uživjal na večne čase. Vidiš, kako verni kristijani vse svoje dolžnosti zvesto spolnujejo in tako za svojo dušo skerbijo; vidiš svetnike in svetnice božje, ki se v svojih čednostih tako lepo svetijo, ki so si toliko prizadevali in se vojskovali za nebesa; vidiš Jezusa Kristusa samega, kako je na sv. križu razpet in umorjen, da tvojo dušo reši in zveliča. Ko vse to vidiš, ali moreš tako merzel in nemaren biti, da na svojo dušo pozabiš in jej pot v pekel ravnaš? Tako so nam oči velik dar božji.

3. Pa vendar so oči tudi nevaren dar božji. Vsi počutki našega telesa, vse naše meso je po izvirnem grehu k hudemu nagnjeno. Zatoraj moramo mi kristijani sami sebe zatajevati, moramo svoje meso križati. Ravno taka je z našimi očmi, — naše oči nas rade v greh zapeljujejo. Že prvo ženo Evo so oči v greh zapeljale: „In žena je vidila, da je drevo dobro v jed, in lepo o očem in prijetno ga gledati, torej je vzela od njegovega sadu in je jedla.“ Tudi kralja Davida so oči zapeljale, da je hudo grešil: „Sprehajal se je po strehi kraljeve hiše in je vidil nasproti od svoje strehe ženo se umivati; žena pa je bila silno lepa.“ In ta nečisti pogled je Davida storil prešestovalca in morilca. In veste, kako se je godilo, da je modri kralj Salomon tako globoko padel, da je malike molil? To sam pripoveduje: „Vsega, kar so moje oči požezele, nisem jim ničesar odrekel.“ — Celó Jezusa je mislil hudič v greh zapeljati s tim, da ga je vzel na visoko goro in mu pokazal vse kraljestva sveta in njih veličastva. Tako je bilo, oči so porodile že veliko grehov. Koliko grehov se stori tudi naše dni zavoljo oči! Kak denar, kaka obleka, kako lice je že marsikoga zmotilo in v greh zapeljalo. Zatorej pravi brumni Job: „Zavezo sem naredil s svojimi očmi“; in David je zdihoval k Bogu: „Odverni moje oči, da ne gledajo ničemurnosti.“ Ravno tako so tudi svetniki in svetnice božje berzdali svoje oči. Znano je, da sveti Alojzij ni pogledal nobene ženske, tako da še svoje najbližnje ženske zlahte poznal ni. Sv. Tomaž Akvinčan je svoje oči tako obvaroval, da nikoli niso gledale nobene reči, ktera bi mu mogla škodljiva ali nevarna biti. Nek Cesar de Bus je vsred hudobnih ljudi prav pobožno živel, — pa zgubil je svoje oči. Nek zdravnik se mu več-

krat ponudi, da ga hoče ozdraviti, da bo spet vidil. Večkrat se mu je zdravnik ponudil, pa poslušajte, kaj mu je odgovoril sveti mož. „Pusti mi mojo slepoto, je rekel; veš kaj, da zdaj veliko srečnejši živim, kakor prej, ko sem še vidil. Zdaj ne vidim sveta in njegovih ničemurnost, in tako imam veliko manj skušnjav, pa veliko manj nadlog in težav.“ Nevarne so oči, so kakor okna, skozi katere sovražnik zleze v naše serce, — zatorej obvarujmo in berzdajmo svoje oči!

Sklep.

Prečudno so stvarjene naše oči in velik dar božji so nam, — pa ravno po koncu hodimo in gledamo sv. nebesa. Zatorej ne pasimo svojih oči po zemlji in po posvetnih rečeh, obvarujmo in krotimo jih, da naš greh ne premoči in ne zapelje. Tu ni naša prava domovina; — povzdignimo svoje oči, tam je pravi naš dom, kjer sedi Jezus ob desnici svojega Očeta in nam pripravlja večno veselje. Amen.

Postne pridige. *)

Razlaga križevega pota.

Gov. L. F.

I. Pridiga.

(I. in II. štacijon.)

„Premišljevatí terpljenje Gospodovo je modrost; v njem najdem bogastvo zveličanja in obilnost zasluženja; iz njega dobivam zdaj zdravilno grenkost, zdaj sladko tolažbo.“ Sv. Bernard.

Vvod.

Nastopil je postni čas; po vseh oltarjih vidite podobe žalosti, — podobe terpljenja našega Gospoda Jezusa Kristusa. Cerkev hoče,

*) Lehko se te pridige tako razdelijo in prenaradijo, da jih bo zadosti za vse postne nedelje, praznike in na veliki petek.

da bi kristijani ob postnem času premišljevali Gospoda bridko terpljenje in da bi se po tem premišljevanji njihova serca obudila k resnični pokori. —

Za premišljevanje Gospodovega terpljenja ni lepše in primerneše pobožnosti od križevega pota, — zato ga pobožni kristijani zlasti v postu kaj radi molijo in obiskujejo in tudi vi ga radi molite. — Kaj je križev pot? Križev pot je tisti pot, po katerem je hodil naš Gospod Jezus Kristus s težkim križem obložen, od Pilatove hiše, kjer je bil krivično k smerti obsojen, do gore Kalvarije, kjer je bil križan. Na tem potu je bil Jezus dvanajstkrat zadržan, po smerti pa je bilo njegovo telo dvakrat prenešeno, s križa v Marijino naročje, potem pa v grob. Zato ima križev pot prav za prav 14 stacijonov ali postaj in pri vsakem stacijonu se pred oči postavlja dogodba, ktera se je na njem dogodila. — Pripoveduje se, da je že Marija, mati Kristusova — prva obiskovala tiste kraje, na katerih je terpel njen Sin. Po njenem zgledu so verni kristijani od nekdaj radi in pobožno hodili po tem potu, kterege je hodil Jezus, s težkim križem obložen. — Ko je prenehalo preganjanje cerkve in kristijanov, dala je pobožna mati cesarja Konstantina čedno popraviti pot, po katerem je šel ljubi Jezus na goro Kalvarijo in na Kalvariji je dala sozidati prelepo cerkev božjega groba. Iz najdaljših krajev so potem hodili pobožni kristijani obiskat svete kraje, pokropljene in posvečene po kervi Jezusa Kristusa. Ker pa vendar vsak ni mogel potovati v sveto deželo, dovolil je najviši poglavar katoliške cerkve, sv. Oče, da se smejo v vsaki cerkvi postaviti podobe ali stacijoni križevega pota in dodeli odpustke tim, ki bodo pobožno obiskali sv. križev pot.

Rekel sem, da ni lepše pobožnosti za premišljevanje Kristusovega terpljenja od križevega pota, pa tudi ni boljše in koristneše. Zakaj križev pot je pot ljubezni božje, ki glasno govori, to je storil, toliko je terpel božji Sin za nas; križev pot je šola vseh kerščanskih čednost, na njem vidimo največo ponižnost, poterpežljivost, zaupljivost in svetost; na križevem potu se učimo mi grešniki od nedolžnega Jezusa, delati pokoro za svoje grehe; s križevim potom zamoremo sami za-se in svojemu bližnjemu vse dobro sprositi, ubogim dušam v vicah pomagati: na križevem potu najdemo Jezusa, svojega Odrešenika, Pomočnika, Tolažnika, Učenika in neskončno Ljubezen. Obiskovanje križevega pota je najlepša in tudi najkoristnejša pobožnost. Da bi vaša serca spodbudil še k večji gorečnosti do križevega pota, hočem vam v tem postnem času razlagati stacijone križevega pota. Ker bi pa bilo predolgo, ko bi hotel od stacijona do stacijona hoditi in vam razlagati vsak stacijon za-se, bode vsaka pridiga obsegala 2 ali 3 stacijone, kateri so si med seboj bolj podobni in v ožji zvezi. Zavoljo ljubezni, katero imate do križanega Jezusa, upam, da bote radi sterpeli, če bo moj govor za ktere minute daljši. — Začnem torej zdaj

premišljevanje križevega pota in hočem danes razložiti prva dva štacijona:

1. Jezus nedolžno k smerti obsojen.
2. Jezus križ na svojo ramo vzame. Pripravite se!

Razlaga I. štacijona.

Kaj nam kaže prvi štacijon? Jezusa pred Pilatužem. Ali kako je prišel tje pred tega sodnika? Kaj je moral vse prestati, predenj so ga pripeljali pred Pilatuža? Vidim ga pred na oljski gori v neznani bridkosti kervavi pot potiti; vidim, kako ga s poljubejem izdá njegov hinavski učenec Judež Iskarijot; vidim, kako ga peljejo z mečmi in kolmi zavarovanega z oljske gore v mesto Jeruzalem; in v Jeruzalemu, kako ga vozijo od Anaza h Kajfežu, — kako si prizadevajo krive priče krivice ga obdolžiti, pa ne morejo; vidim, kako ga surovi ljudje neusmiljeno bijejo s pestmi in ga zapljujejo in zasramujejo, kako ga njegov apostelj Peter trikrat zataji, še le proti jutri ga peljejo zvezanega k Ponciju Pilatu rimskemu namestniku. Vse to je moral nedolžni Jezus prej prestati, — predenj je bil pripeljan pred Pilatuža. Pot njegovega terpljenja je bil že dolg, predenj se je začel prvi štacijon križevega pota. Ali kdo ga je prav za prav pripravil na ta grozni pot — na križev pot. Na to odgovorim z dvema besedama: Na križev pot je Jezusa pripravila: naša hudoba in njegova ljubezen. Prerok Izaija je to že prerokoval: „On je bil ranjen zavoljo naših grehov, potert zavoljo naših hudobij; — gospod je nanj naložil nas vseh pregreho, — darovan je bil, ker je sam hotel. XLIII.“ Torej zavoljo naših hudobij stoji pred sodnikom — in je po nedolžno obsojen, zavoljo naših hudobij in njegove ljubezni se vse to godi. — Darovan je bil, ker je sam hotel, — ker je sam hotel terpeti za naše hudobije in pregrehe, — zadosti storiti božji pravici — plačati naš dolg, — rešiti nas večne pogube.

Zdaj vemo, kaj je pripeljalo Jezusa na križev pot — zakaj ga vidimo pred Pilatužem, — njegova ljubezen je storila in naše pregrehe so bile tega krive. Tega ne pozabimo nikoli in nikdar; vsak križev pot, in vsak štacijon križevega pota je priča Jezusove ljubezni do nas, pa tudi priča naših pregreh, naše hudobije. —

Vernimo se zdaj k I. štacijonu: Jezus pred Pilatužem — in od njega po nedolžno k smerti obsojen. Premislimo tu 3 reči: a) kdo se sodi? b) kdo je sodnik? c) kdo so tožniki?

a) Kdo se sodi? Jezus, naj nedolžniši, ker je bil najsvetejši in najpravičniši. Da je Jezus nedolžen, temu so priče sami tožniki, ker niso našli na njem krivice, morali so najeti krivih prič, pa pričevanja niso se vjemala; da je bil nedolžen, pričal je sodnik Pilat

sam, ker je očitno izrekel: Jaz ne najdem na tem nobene krivice, ker ga je hotel izpustiti, in ker si je vpričo ljudstva umil roke in djal: „Jaz sem nedolžen na kervi tega pravičnega.“ Če se pa kdo nedolžen obsodi, je sodba — krivična sodba. Jezus je pa bil najnedolžniši, še sence krivice ni bilo na njem najti, in vendar se obsodi — celo k smerti — naj sramotniši smerti obsodi; zato rečem: ta sodba je bila najkrivičniša sodba. Kogar vidimo po nedolžno terpeti, smili se nam; koliko usmiljenja in ljubezni smo dolžni Jezusu, ki je bil po najkrivičniši sodbi obsojen k smerti — in to terpi za nas!

b) Kdo je sodnik? Pilat, ajdovski oblastnik, namestnik rimskega cesarja, mož slastnemu življenju vdan, lakomnik, ki je ljudstvo odiral in po krivici si bogastva nabiral; tedaj človek poln krivic je sodnik nedolžnemu Jezusu. Zraven je pa bil še bojazljiv; bal se je ljudstva, ker je ga krivično žulil, bal se je cesarja in za svojo službo, da bi ne bil kje pred cesarjem zatožen in ob službo djan. Zato se ne upa nasprotovati volji našuntanega ljudstva in rajši stori največo krivico, da bi vsaj za nekaj časa pokrtil svoje krivice. Ljudstvo je sovražilo Pilata in Pilatu se je do ljudstva merzelo; ko je pa šlo za hudobijo, zastopita se Pilat in ljudstvo. Tako je bilo od nekdanj; kedar gre za hudobijo, zastopijo se in pajdašijo hudobneži, ki so si sicer še tako navskriž. Torej ker je bil sodnik krivičen, bila je tudi sodba krivična. —

c) Kdo so tožniki? Judovsko ljudstvo, našuntano od svojih glavarjev, to je bilo tisto ljudstvo, kterege je tolikokrat učil, tako priserčno ljubil in tako ljubeznjivo svaril, tisto ljudstvo, kteremu je ozdravljaj bolnike, med kterim je delal toliko čudežev, ktero ga je tolikokrat obsulo in ga na cvetno nedeljo kakor kralja sprejelo in čestilo, in to ljudstvo ga toži in tirja njegovo kri. Je-li to mogoče?

Našuntano je bilo od zvitih poglavarjev in razdraženo je bilo slepo, da ni več spoznalo svojega dobrotnika. Ali ni bila nehvaležnost tako velika in ostudna, da ji ni para? — Poglejte preljubi! kako grozno je ljudstvo, kedar je razdraženo in našuntano! Kolikokrat se je že zgodilo in se še zdaj godi, da se dá ljudstvo našuntati zvitim zapeljivcem in kriči čez to ali drugo reč, sovraži tega ali unega, dasiravno nima zakaj. Kako se kriči ta leta čez katoliško cerkev, zoper sv. očeta in vse duhovne, kakor da bi doprinašali, Bog vé, kakšne hudobije. Zviti in zagriznjeni sovražniki svete vere so šuntavci, ki neprenehoma podžigajo v ljudstvu sovražtvo do cerkve in njenih pastirjev.

Sodba je bila najkrivičniša, sodnik krivičen in hudobnež, ljudstvo ali tožniki so bili najnehvaležniši; to smo videli, zdaj pa še rečem: ta sodba je bila najgrozovitniša, ker so obsodili Jezusa h križu; smert na križu pa je najgroznejša in naj-sramotnejša smert. Najgroznejša je bila ta smert, ker je bilo že

pripravljanje tako grozno, terpljenje tako dolgo, umiranje pa tako počasno, da je moral človek, ki je bil obsojen k tej smerti, vse smertne groze stokrat prestati.

Slačenje obleke, pribijanje na križ, prebodenje rok in nog, po-
višanje križa, prelivanje kervi, pekoča žeja, skelenje ran, počasno
oslabljenje in umiranje in to je terpelo pri katerih po 2, 3, 4 dni —
ali ni bila ta smert najgroznejša, za Jezusa toliko groznejša, ker
je bil že pred preterpel toliko bolečin in prelil toliko kervi.

Smert na križu je bila najsramotnejša, ker so k tej smerti
obsojali le sužnje ljudi in razbojnike; za Jezusa pa je bila toliko
sramotnejša, ker je on, najnedolžniši, bil nazaj postavljen razbojniku
Barabi, in ker je bil križan med dvema razbojnikoma.

Premislimo, kaj nam kaže I. štacijon: Jezus pred Pilatom —
od njega po nedolžno k smerti obsojen. Ta sodba je bila naj-
krivičniša, sodnik krivičen, tožniki nehvaležni, smert najgroznejša
in najsramotnejša. O kristijani! kaj moramo moliti, kakšne ob-
čutke moramo imeti, kedar stojimo pred I. štacijonom? Mislimo
si: Jezus nastopi križev pot iz ljubezni do nas, obudimo tudi mi
ljubezen do Njega.

(Konec prihodnjič.)

I. Postna nedelja.

Drvo na Golgoti.

(Drvo kliče: Grešniki smo — bodimo ponižni.)

„Ako rečemo, da nimamo greha, sami
sebe zapeljujemo, in resnice ni v nas.“
I. Jan. 1, 8.

V v o d.

Doživeli smo spet sv. postni čas, to je tisti čas, o katerem sv.
apostelj Pavel danes pravi: „Glejte, zdaj je prijetni čas; glejte, zdaj
je dan zveličanja.“ Vsak dan, vsako uro, vsako minuto smo dolžni
skrbeti za zveličanje svoje neumerjoče duše, — posebno pa to velja
za sveti postni čas: „Zdaj je dan zveličanja.“ Sveta mati cerkev si
na vso moč prizadeva, da bi svoje otroke nagnila in pripeljala, naj
delajo pravo pokoro in tako skerbijo za zveličanje svoje duše. Tudi

jaz, ljubi moji! bi po svojej sv. dolžnosti kaj rad pripomagal, da bi nam vsem ta sveti postni čas bil dan zveličanja. Rad bi pa tudi zvest ostal svojej obljubi, da vam bom celo leto pridigoval o vidnih reči božjega stvarjenja. Ko sem toraj premišljeval, kaj bi vam ta sv. postni čas pridigoval, prišla mi je na misel tista basen, ktera se bere v sv. pismu stare zaveze, in sicer v bukvah Sodnikov (9, 8. . .). Tu se pripoveduje, da so nekdanj drevesa šle volit si kralja. Niso volile oljke, tudi ne figovega drevesa, tudi ne vinske tertre, — poslušajte, katero drevo so izvolili! „Rekle so vse drevesa ternjevemu germu: Pridi in gospoduj nad nami.“ Ternjavec je bil toraj med drevesi za kralja izvoljen. Ko bi nam bilo dano na voljo, izmed dreves voliti si kralja, katero bi mi izvolili? Mi vsi poznamo drevo, o katerem sveta cerkev tako lepo poje: „O drevo, ti si edino žlahtno, tacega ne rodi nobena gora“; „poglejte les križa, na katerem je viselo zveličanje sveta.“ To drevo je zrastle na Golgoti in na njem visi s ternjem kronani kralj nebes in zemlje. In to drevo na Golgoti si izmed dreves hočemo izvoliti za kralja in ga bomo ta sveti postni čas premišljevali. Pri vsakej pridigi se torej v duhu ustopimo pod to presveto in prežlahtno kraljevo drevo in poslušajmo, kaj nam to drevo pripoveduje in nam z močnim glasom kliče v serce naše. Sv. Janez pravi: „Ako rečemo, da nimamo greha, sami sebe zapeljujemo, in resnice ni v nas“; in ravno to je prva resnica, ki nam jo drevo na Golgoti nasproti kliče. Ono pravi: „Človek! grešnik si, — bodi ponižen!“ Naše dni so začeli ssv. martre v temne kotiche postavljati, še celo iz hiš in šol metati, — jaz vas pa hočem pod sveto martro postaviti in učiti ssv. naukov, ki so več vredni kakor zlato in srebro celega sveta in vsa še tako bliščeča modrost tega sveta; zatoraj le zvesto poslušajte!

Razlaga.

1. Grešniki smo! Človek je stvarjen po božji podobi, je kralj in gospodar vseh stvari, je krona celega stvarjenja. Zatoraj poje kralj David: „Kaj je človek, da se ga spominjaš, — le malo pod angelje si ga postavil.“ Pa ta visoko postavljeni človek se je ponižal, je padel; kako se je to zgodilo? Človek, ki je bil stvarjen v svetosti in pravičnosti, ki je bil Bogu ljub in prijeten, ta človek je zapravil svojo svetost in pravičnost, in je zgubil božje dopadanje in ljubezen; kako se je to zgodilo? To nam pripoveduje Bog sam v sv. pismu. Jedel je prvi človek od prepovedanega sadu, božjo zapoved je prelomil in tako grešil. In ta greh naših prvih staršev se je razlil nad ves človeški rod in vsi — Adamovi otroci — so postali grešniki: „Po enem človeku, pravi sv. Pavel, je greh na svet prišel.“ In že kralj David v starej zavezi zdihuje: „Glej, v grehih me je mati spočela“; sveti Pavel pa še pravi: „Mi vsi smo

otroci jeze že po natori, — in nobeden ni brez greha, tudi otrok enega dne ne.“ Tako nas Bog sam uči, da smo vsi grešniki; kaj pa o tem pravi drevo na Golgoti? Kdo je ta, ki na tem drevesu, na tem sramotnem lesu visi? Poglej ravno tega, ki tukaj pribit visi, poglej ga tam na oljskej gori, kako na svojih kolenih leži, kako s rokami sklepa in zdihuje: „Oče, če je mogoče, naj ta kelh mimo gre, pa ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi.“ Poglej ga, kako tam na tleh kervav pot poti. — Poglej ga, kako ga beriči in hlapci zgrabijo, vklenejo in kakor razbojnika pred sodbo vlečejo. — Poglej Jezusa, kako ga krive priče dolžijo in tožijo, kako ga Kajfež k smerti obsodi, kakor da bi bil Boga preklinjal. — Poglej ga, kako ga hlapci in beriči v ječi zasramujejo, kako ga pretepajo in s ternjem kronajo. Poglej ga, kako težki križ nosi, kako pod veliko težo pada in omaguje. In poglej ga tukaj na drevesu sv. križa, kako so njegove roke in noge na križ pribite, njegova glava s ternjem kronana in njegovo srce prebodeno. Poglej vse to, kar se z Jezusom godi in poprašuj, čemu vse to? Le poslušaj, kaj ti odgovarja sam Bog! Že v starej zavezi je od sv. Duha razsvitljeni prerok Izajija o Jezusu prerokoval: „Mi vsi smo bili zašli ko ovce . . . Gospod pa je nanj naložil nas vseh pregrehe. Darovan je, ker je sam hotel in ne odpré svojih ust; kakor ovca je peljan v zaklanje; in kakor jagnje, ki molči pred njim, ki ga striže in ne odpre svojih ust. On je bil ranjen zavoljo naših grehov in potert zavoljo naših hudobij.“ V novej zavezi pa je sveti Janez klical: „Glejte jagnje božje, ki grehe sveta odjemlje.“ In Jezus, ki tukaj na križu visi, Jezus sam je rekel: „To je moja kri, ki bo prelita za odpuščanja grehov.“ Zdaj vemo iz samih božjih ust, čemu Jezus vse to terpi? Zavoljo naših grehov — grešniki smo mi vsi: „Ako rečemo, da nimamo greha, sami sebe zapeljujemo, in resnice ni v nas.“

2. Grešniki smo, — bodimo ponižni!

a) Zavoljo naših grehov visi Jezus na sv. križu; grešniki smo, ko se rodimo in ko dorastemo, spet novih grehov doprinašamo, ker svoje dolžnosti zanemarjamo in svojega kralja in gospoda žalimo; ali je toraj prav, da se povišujemo? Jezus nas opominja: „Kader storite vse, kar vam je zapovedano, recite: Nepridni hlapci smo.“ Komu se ne dopada ponižni colnar, ki je oddaleč stal, se ni upal oči povzdigniti, si je na persi terkal in rekel: „O Bog! bodi milostljiv meni grešniku.“ Spominjaje se te resnice, da smo vsi le ubogi grešniki, bili so vsi svetniki in svetnice božje vselej ponižnega serca. Sv. Pavel, ki je za Jezusa največ storil in terpel, pravi sam o sebi: „Ne bom se hvalil razun svojih slabost, — nisem vreden, apostelj imenovan biti.“ Grešniki smo, — bodimo toraj tudi mi ponižni!

b) Zavoljo naših grehov visi Jezus na križu; odkod pa se je prvi greh spočel? Zvita kača je rekla Evi: „Ne bota umerla —

vajne oči se bojo vama odperle in bota kakor bogova;“ potem je Eva jedla in grešila. Iz prevzetnosti in napuha se je potem takem spočel prvi greh, ravno iz prevzetnosti in napuha pridejo vsi grehi tudi naše dni. Odkod pride to, da jih je toliko nehvaležnih sinov in hčer pa toliko nepokornih hlapcev in dekel? Odkod to, da jih je toliko s svojim stanom nezadovoljnih, da jim ne Bog ne kdo drugi ne more ničesar storiti po volji? Od kod to, da jih je toliko, ki malo ali nič ne marajo za božje, cerkvene in deželске zapovedi, ki ne hodijo ne v cerkev, ne k spovedi, ne k sv. obhajilu? Od kod to, da jih je toliko zapeljanih in ogoljufanih za nedolžnost, čest in dobro ime? Vse to pride iz prevzetnosti in napuha. Sv. puščavnik Anton je nekdaj vidil, kako hudič črez vso zemljo razprostira svojo mrežo. Ves žalosten je zdihoval: „Kdo more potem takem uiti peklenkim zanjkam?“ In slišal je nek glas, ki mu je odgovoril: „Le ponižni uide in se reši gotovo; zakaj tega le bolj visoko nastavljena mreža ne dosega.“ Pomislimo toraj večkrat, da je greh, zavoljo kterega je Jezus toliko terpel, svoj začetek vzel v prevzetnosti in napuhu. Hočemo se toraj varovati greha, bodimo ponižni. Sv. Avguštín pravi: „Ako hočeš velik biti, začni pri malem, pri nizkem. Ako misliš, visoko hišo postaviti, skerbi najpred, da za temeljni kamen globoko jamo skoplješ.“ Ravno taka je tudi z nami, ako hočemo kerščansko in bogoljubno živeti; ponižati se moramo, potem bomo tudi rastle v čednosti in svetosti.

c) Grešniki smo, — bodimo ponižni! Pred 800 leti je Gotfrid Buljijonski s svojo križansko armado Turke premagal in jim sv. mesto Jeruzalem vzel. Veselje je bilo veliko med kerščansko vojsko in vsi so Gotfrida oklicali za Jeruzalemskega kralja. Pri kronanju so mu hotli zlato krono na glavo posaditi. Ponižni kralj pa je rekel: „Bog prenesi, da bi jaz na mestu, kjer je moj Gospod in Bog ternjevo krono nosil, da bi jaz nosil zlato krono.“ Ja pač res! Sin božji se je ponižal in je bil pokoren, pokoren do smerti na križu, in mi — prah in pepel, mi ubogi grešniki — mi bi se poviševali in prevzetovali? „Česa naj se od Jezusa učimo, praša sv. Avguštín; morebiti svet stvarjati, čudeže delati in mertve k življenju obujati? Naka, kajti Jezus sam pravi: „Učite se od mene; zakaj jaz sem iz serca ponižen in krotek.“ Pa ne le v djanju nam je Jezus pokazal, da moramo kakor On ponižni biti, ampak to lepo čednost prave ponižnosti nam je Jezus večkrat priporočal. „Blagor ubogim v duhu, kajti njih je nebeško kraljestvo“; večkrat je ponavljal znane besede: „Kdor se ponižuje, povišan bo; kdor se pa povišuje, ponižan bo.“ In enkrat je vzel otroka, postavil ga vsred poslušavcev in je rekel: „Resnično vam povem, ako ne bote kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo.“ Le ponižni pojdejo v nebesa, tako je učil Jezus, ki je za nas na križu umeril: bodimo toraj ponižni.

Sklep.

„Glejte, zdaj je prijetni čas; glejte, zdaj je dan zveličanja.“ Stali smo na Golgoti pod drevesom sv. križa in se učili, da smo grešniki. Tega nikoli ne zabimo, da smo ubogi grešniki, in ako se te misli naučimo, bode sv. postni čas za nas dan zveličanja. Gotovo bomo ponižni, — in v ponižnosti svojej bomo spoznali svoje slabosti in grehe, jih studili in sovražili, se jih spovedali in spokorili. Tako bo sv. postni čas za nas dan zveličanja. O usmiljeni Jezus, ki za nas na drevesu sv. križa visiš, razsvetluj nas in pomagaj nam, naj nikoli ne zabimo, da smo grešniki in kot grešniki živimo ponižno, — ponižnega in potertega serca pa ne boš zaverigel! Amen.

Duhovske zadeve.

Kerška škofija. Č. g. Vidovic Jan. pride za kaplana na Terbiž.

Ljubljanska škofija. Č. g. Rihar Fr. je dobil faro Planina, č. g. Černe Anton faro na Gozdu in č. g. Dolinar Jan. Dolsko faro. Kadunec Mat. gre za provizorja lokalije Planinske. Prestavljeni so čč. gg.: Mervec Jan. v Stari terg, Križaj Nik. v Semič, Berlič Jan. v Srednjo vas in Roblek Jož. v Metliko. Čast. g. Fajm. Furmacher in kaplana čč. gg. Žan Jan. in Malneršič Jož. stopijo v pokoj.

Lavantinska škofija: Preč. g. Trampuš Jan. je postal dekan v Zavračn; č. g. Sehwarz Fr. je dobil faro na Muti; Č. g. Klobasa Mat. je dobil faro Negovo, č. g. Belšak faro pri sv. Kungerti na P., č. g. Kertna Mat. kuracijo sv. Martina pri Gornjemgradu in č. g. Hajšek Jož. kur. v Soboti. Provizorji so postavljeni čč. gg.: Urbas Juri pri sv. Jurji na Ščavnici, Ogradi Franc v Celju in Ulčnik Jož. na Poličanah, Zorko Jan. v Skomre. Prestavljeni so čč. gospodje kaplani: Trunk Bl. v Slov. Bistrico; Suhač A. ml. k sv. Lenartu v Slov. goricah; Škorjanec Fr. v Šmarje in Srabotnik A. v Rifnico; Kunej Janez Kerst. k Novi cerkvi; Zupančič Jak. k Novi cerkvi; Košar Jan. v Šoštanj; Rojko Fr. v Šoštanj; Ducman Simon v Pilštanj; Hecel Avg. na Prihovo; Jančar Fr. v Negovo; o. Jurhman M. k sv. Vidu pri Ptuju; o. Ben. Hertiš v nemško faro v Ptuju; in o. E. Kornfeld k sv. Trojici v Haložah; Fideršek Mat. k sv. Jurju v slovenskih goricah; Kolar Vinko k sv. Martinu pri Slov. Gradcu; Pečar Jože na spod. Polskavo; Geč Fr. k sv. Miklavžu pri Ljutomeru. — Umerli so čč. gg.: Kotzbek Juri, dekan pri sv. Jurju na Ščav. Šmon Ant., župn. v Poličanah in Vodusek M., opat v Celju. R. I. P.!

Teržaška škofija. Prestavljeni so bili naslednji čč. gg. duhovniki: Volčič Jak. pride za kapl. v Zareč; Hrovat Jan. v Cerovlje; Corsi Ulrih in Daris Jak. prideta za kaplana v Siciole in za šolska učenika v Piranu; Flego Pet., novoposveč za začasnega duh. pomočnika v Buzet; Hut Dragotin, bivši vojaški kaplan v Gradcu, je prišel v Terst za kurata v vojaški bolnišnici. Čast. g. Kraljič, Tom. je stopil v pokoj. — Umerla sta čč. gg.: Vinodolac Janez, bivši plovčan in dekan v Keršanu in Zupančič Miha, kaplan v Berdih R. I. P. I.

Jedro katoliškega nauka ali 56 kerščanskih naukov.

„Kerščanski nauki“, ki jih že nekaj let sem-le „Slov. Prijatelj“ donaša, so bogata zakladnica, iz ktere zamore duhovnik zajemati obilno vsega, česar pri pridigah in kerščanskanskih naukih, v spovednici in na bolni postelji potrebuje. Zatorej se tudi hvalijo in slovijo povsod. Vendar pa so ti kerščanski nauki preobširni, da bi se jih, kakoršni so, duhovnik pri kerščanskih naukih poslužiti mogel. Rajni knezo-škof Slo m š e k so mi večkrat terdili, da je za ljudstvo veliko bolje, vsako leto celi katekizem kratko pa jederno učiti, kakor pa le nekaj koscev na široko in dolgo. Štrena se pri takem podučevanju vlači leta in leta, da ni ne konca ne kraja. Nagovarjali so me tudi rajni knezo-škof, naj take kerščanske nauke osnujem in v „Slov. Prijatelju“ podajam.

Storil sem tudi tako in v „Slov. Prijatelju“ leta 1856., 57., 58. in 59. donašal take kerščanske nauke. Vseh kupej je 56 in obsegajo celi katekizem. Perve leta pa „Slov. Prij.“ ni imel toliko naročnikov, tudi so vsi³ iztisi teh tečajev že davno pošli, vedno se pa po teh kerščanskih naukih poprašuje. Volje sem toraj drugi natis teh kerščanskih naukov napraviti. Malo jih pa bom pre naredil in zboljšal. Pred vsakim kerščanskim naukom bojo iz „katekizma“ stale tiste prasanja in odgovori, ki se resnice tičejo, ki se potem v kerščanskem nauku obdeluje; v vsakem kerščanskem nauku bo nekaj mikavnih povestnic, ki se kerš. nauku prilegajo. Najpred bo „vvod“, potem „razlaga“ in slednjč „sklep“, kakor pri pridigah. H

koncu pridenem še „dodatek“, kateri bo obsegel „vvod“ in „sklep“ po nedeljskih evangeljih, tako da se morejo ti kerščanski nauki tudi upotrebovati za pridige celega leta.

Častiti gospodje duhovniki! Kaj tacega še nimamo mi Slovenci in menda tudi Nemci ne; zato rej se veselim že popred, dobro vedoč, da me bote podpirali. Dnarja še ni treba pošiljati, le to Vas prosim, da tedaj, ko bote družnike za družbo sv. Mohora naznanjali, tudi to pristavite, ali ste volje, te kerščanske nauke kupiti. Veljala bo knjiga okoli 2 gold. in obsegala kakih 36 tiskanih pol. Ko se knjiga dotiska, pošlje se „gegen Postnachnahme“ onim gospodom, ki so se bili oglasili za - njo.

V Celovcu meseca januarja 1873.

And. Einspieler.

Vabilo.

Spet je preteklo leto in „Slovenski Prijatelj“ spet lepo prosi, naj ga visokočastiti gospodje duhovniki puščajo pod svojo streho. Prizadeval si bode na vso moč, da bo ustrezal vsem č. gg. naročnikom. Časnikov in knjig te sorte imajo Nemci na cente, — mi Slovenci pa imamo tega edinega; zato rej pričakuje on edini tem večje in obilnejše podpore.

Donašal bode:

1. Izdelane pridige za vse nedelje in praznike celega leta od najbolj slovečih pridigarjev iz raznih škofij.
2. Kratke pridige tudi za vse nedelje in praznike o raznih stvareh božjih, kakor jih je bilo že nekaj tiskanih v letošnjem „Slov. Prijatelju“ meseca oktobra, novembra in decembra.
3. Pridige za vsakoverstne cerkvene priložnosti; postav.: postne pridige, o kakem svetniku ali svetnici, o kakej cerkveni slovesnosti, kakor bo prostor dopuščal.

4. Kerščanske nauke, katerim se po pravici slava in hvala poje po vsem Slovenskem. Letos pride na versto V. poglavje od kerščanske pravice, in keršč. nauki so tako osnovani in izpeljani, da se iz njih lahko napravijo najlepše pridige.

Akoravno je papir in delo že veliko drajši, vendar ne zvišam cene in veljal bode „Slov. Prijatelj“ tudi za leto 1873 le **4 gold. 30 kr.**

Vse preljube slovenske sobrate prijazno vabim in prosim, naj si **vsí vsí** naročijo „Slov. Prijatelja“!

Gospode naročnike pa, ki so „Slov. Prij.“ prejemale pa naročnine ne plačevali, prosim naj svoj dolg poravnajo.

Zastran kerščanskih naukov to-le naznanjam: I. poglavje od „vere“ je pošlo in ga ne morem nikomur poslati več; keršč. nauki od „upanja“, „ljubezni“ in „s sv. zakramentov“ so pa sami za-se vsak zvezek popolnoma in jih dajem tako-le: Kerščanski nauk

1. od „upanja“ obsega 24 keršč. naukov in 14 tiskanih pol, pa veljá 70 kr.

2. od „ljubezni“ in sicer od „božjih zapoved“ obsega 96 keršč. naukov in 68 tisk. pol, pa veljá 3 gold. 40 kr.

3. od „ljubezni“ in sicer od „cerkvenih zapoved“ obsega 28 keršč. naukov in 20 tiskanih pol, pa veljá 1 gold.

4. od „s sv. zakramentov“ obsega 93 keršč. nauk. in 81 tisk. pol, pa veljá 4 gold.

5. od „blagoslovil“ obsega 22 keršč. naukov in 23 tisk. pol, pa veljá 1 gold. 20 kr.

Vsak zvezek se po omenjeni ceni tudi posebej dobi in je vsak za-se popolnoma celota.

Naročilni in drugi denarji naj se pošljejo „ponakaznicah.“

Veselo novo leto, da bi dolgo živeli in v milosti božjej.

V Celovcu meseca januarja 1873.

And. Einspieler.